

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravníštvo naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

„Südsteierische Post“ contra „Slovenski Narod“.

„Südsteierische Post“ nas je v svoji številki z dne 7. novembra 1891. počastila z uvodnim člankom, ki je baje priklopljal iz peresa izvrstnega štirsko-slovenskega veljaka. Moža, ki se skriva za to krinko, prav dobro poznamo in mi tudi vemo, koliko je ceniti njegovo duševno vrednost. Ne prištevamo ga med štirsko-slovenske veljake in znano nam je tudi, da jih živi mnogo na Spodnjem Štirskem, ki tega tudi ne store. Če bi prišla v poštev samo neznatna oseba gospoda dopisnika, bi mu niti ne odgovarjali, ker smo vse tisto, kar premleva po predalih svojega nemškega glasila, čuli tudi iz ust odličnega državnega poslanca, ki nas je te dni obiskal. Se ve, da je bilo vse mnogo boljše povedano. K odgovoru nas sili sklep dopisa, ki je posvečen našemu listu. V kolikor se tiče stvarnih razprav tega dopisa, ki se je rodil pod krilom oficijozne „Südsteierische Post“, naglašamo samo to, da si prilastujemo pravice in si je bodemo tudi v prihodnje prilastovali, kritike pisati o delovanju naših državnih poslancev in to vselej takrat, kadar se s tem delovanjem ne strinjamo. Bilo bi pač žalostno, če bi ti gospodje poslanci stali nad vsako kritiko in če bi posebno slovenski listi v tem oziru ničesar pisati ne smeli. Lahko si mislimo, da bi bilo to vseh nekaterim ničlam, ki trgajo sedaj obleko po državno-zborskih klopeh Dunajskih; ali nam gre v prvi vrsti za volilce, ki imajo konečno tudi besedo v tem, kako naj se obnašajo naši poslanci na Dunaji. Ali o vsem tem danes ne pišemo! Hočemo pa nekoliko v svojo lastno obrambo spregovoriti. Oficijozni dopisnik „Südsteierische Post“ zakadil se je pri tej priliki po svoji robati navadi v naš list, ter nam predbaciva, da skušamo prepričati zasejati tudi na Spodnje Štirsko ter ondi razkrojiti mogočno stranko, kakor smo jo baje razkrojili na Kranjskem. O razmerah na Kranjskem naj stari dopisnik po vladi subvencionovanega lističa molči! Najmanj je kompetenten o teh razmerah kaj pisariti, ker jih čisto nič ne pozna! Očitane, da skušamo prepri-

zasejati na Spodnje Štirsko, je čisto neutemeljeno. Naš list ima princip, da se ne meša v Spodnje Štajerske zadeve, ker smo ravno prepričani, da si Štajerski Slovenci sami vejo utrditi svoje javno življenje tako, kakor jim najbolj ugaja. Pa tudi mi prosimo, da nam v zadevah, ki se tičejo strogo kranjske kronovine, dopuščate, da se ravnamo po svojem lastnem prepričanju in da nas ne silite, da bi to prepričanje hodili zajemat iz korita Mariborskega tiskovnega društva!

Ko se članek vladnega lista na prvi strani razrepenči, pride konečno do sklepa, da bode naj-novejši naskok Ljubljanskih mladih (der „Laibacher Jungen“, ta dovtip diši po pobalinstvu, ali to se ne nahaja na naši strani, temveč na strani dopisnika) imel jedino ta uspeh, da se bode že itak malo število naših naročnikov na Spodnjem Štajerskem še bolj skrčilo. Mi nismo šteli naročnikov svojih na Spodnjem Štajerskem in jih tudi v prihodnje ne bomo šteli, ker ne ljubimo tistega beračenja za abonente, s kojim se odlikujejo nekateri listi. Tudi članek v „Südsteierische Post“ se je pisal prej kot ne v namen, da bi se temu listu pridobilo nekaj naših naročnikov. Če jih dobi, naj jih ima v božjem imenu, saj jih bode sedaj, ko bode zgubil vladno subvencijo, krvavo potreboval! Ali izjavljamo jedenkrat za vselej, da je naš list materijelno ugotovljen in zjamčen, tako da se nam ni bati, da bi moral ponehati v veselje ljudem, ki pišejo za vladne groše! Mi smo hvaležni vsakemu naročniku, ki plačuje pri nas naročnino. Da bi pa pisavo v listu spreminjali zaradi tega, da bi si pridržali te ali one naročnike, do tega stališča — hvala Bogu — še nismo privesljali! Smešno je torej, če nam oficijozni dopisnik grozi z izgubo štajerskih naročnikov, meneč, da nam bode na to strah prešnil revne naše kosti. Tudi je to zlobudranje o naših naročnikih nelogično. Dopisnik sam trdi, da je to število neznatno, in zavoljo neznatnega števila naj bi mi političnega kameleona igrali! V tolažbo gospodu dopisniku naj bode še jedenkrat rečeno, da podjetje našega lista ne stoji več na tistih slabotnih nožicah, kakor je stalo v tistih dneh, ko je list vzbujal

iz spanja Spodnještajerce, izhajajoč v zelenem Mariboru. Nikar torej nas ne strašite z izgubo naročnikov! Tega otročjega strašila se že davno več ne bojimo! Sicer pa bode imel naš list vedno svojih naročnikov in to zagadelj, ker je prepotreben. V našem političnem življenju mrgoli od samih politikov-kimovcev, ki svoj plašč po sapi obračajo. Če bi jih nikdo ne kontroloval, bi konečno iz te tolpe kristalizovala se nekaka stranka, ki bi bila morda šo ostudnejša od vladne narodne stranke v Zagrebu. Imeti moramo torej list, ki je neodvisen, bodisi na zgoraj, bodisi na spodaj, list, ki je pripravljen vsakemu resnico povedati in naj bode ta še tako pekoča. Ne upamo, da bi kedaj tako daleč zagalili, da bi slovenska inteligencija ne hotela imeti več svojega neodvisnega glasila, ker bi potem postala mrtvo orodje bodisi v rokah vlade, bodisi v rokah pretiranega klerikalstva. Ne bojimo se torej, da bi zgubili kdaj svojih naročnikov in dopisnik „Südsteierische Post“ naj je prepričan, da nas njegove grožnje čisto nič preplašile neso.

Kdo laže?

Z uprav čudovito jezuvitsko dijalektiko in perfidnim zavijanjem resnice skuša se organ naše klerikalne stranke izviti iz škripcev, v katere je zabredel poslednje dni. Sklenili smo bili, da bomo o volitvi deželnega poslanca za notranjsko skupino mest in trgov pisali le toliko, kar bode neobhodno potrebno. Tega smo se tudi držali.

To pa našim nasprotnikom v klerikalnem taboru menda ni bilo po všeči. Pozvedovali so na tihem, kako bi bilo s klerikalnim kandidatom pri tej volitvi, a od povsodi so dobili le negativen odgovor. Za nekaj trenutkov so celo pokazali tega svojega kandidata, in ker je bil to dr. Gregorič, smijal se jim je ves notranjski svet. Bridko je bilo vse to tembolj, ker jim je bilo znano, da volilci občujejo le s „Slovenskim društvom“ in od njega celo zahtevajo, da postavi za to volitev svojega, na stališči društvenem stoječega kandidata. In kmalu je tudi res „Slov. društvo“ proglasilo gosp. Lenarčiča svojim kandidatom. Kaj storiti sedaj? To uprašanje

LISTEK.

Ponedeljsko pismo.

Naša staroslavna pratika je res že močno zastarela, njena vremenska znamenja se ne strinjajo več z našo dobo, kaže se tudi drugih nedostatkov, a nekaj se jej ne mora odrekati: izvirna je, jako izvirna. Če se ozremo le po tekočem meseci, kako plastično so naslikani Vsi svetniki in Verne duše. Človeku se kar milo stori, zagledavši grozno gnečo v vicah. Kako izborna je pogojena sv. Cicilija z orglami ali pa sv. Andrej s svojim križem. Najbolj izvirno pa sta naslikana sv. Martin in sv. Otmar, prvi z gosko, drugi z bariglico, zato hudomušniki trde, da sta v novembru sv. goska in sv. bariglica najimenitnejši svetnici.

Sv. Martina imamo že pred durmi. Še par dni in prijal bode na svojem belci, če dotlej sneg ne skopni, v nas krščevat mlado vino. Po njegovem krstu dobi vino še le pravo rez, da kar samo po grlu teče. Zato je Martinov god imeniten sopraznik v vseh vinorodnih krajih in vsi hrami so ta dan živahni. Vsak vinogradnik ubere ta dan pot v svojo gorico s torbico ob strani, iz katere gleda kak kljun ali pa kaka sočna gnjat. In v vinogradu

se malo prigrizne, poskuša vino, dokler ne nastane prava temperatura, ko se začne prepevati in vris-kati, da se daleč razlega. Letošnje vino bode razvozlalo jezike in radovalo srca, ker je dobro. A žal, malo ga je, bore malo in cena mu je visoka, da skoro kar ne kaže, kupiti ga. Za prijatelje žlahtne pristne kapljice so časi vedno žalostnejši. Zato pa blagor mu, ki se na Martinovo navžije v hramu vina, katero je sam pridelal.

Sv. Martin donaša nam torej iz svoje starodavne Panonije vesele ure. Saj je svoje dni sam bil veselega usmiljenega srca, saj je znanemu na pol golemu prosjaku poklonil odrezano polovico plašča, dočim je z drugo sam dalje jahal. Sv. Martin je bil srečen, da je kot vojak živel pred stoletji. Naj bi sedaj poskusil kaj jednacega, z mečem presekat svoj plašč in polovico zmrzujočemu prosjaku podariti, hudo bi jo naletel. V vojašnici bi ga takoj prijeli. „Kaj je z „montelnom? Ali ne veš, da je „montel“ eraričen?“ In začelo bi se zaslišavanje, potem „raport“, naposled pa — zapor, kajti plašč je eraričen. Tako bi se godilo sedaj, takrat so bili drugi, vse boljši časi in ni bilo tako težko priti mej svetnike. Sedaj pa kaj tacega že kar ne gre.

Pretekli teden dobili smo prvi sneg, ki je tla pobelil. Malo ga je, prav malo, a vender se je

temperatura takoj znižala in danes smo imeli že prvi led. To je nekoliko prerano in če pojde tako dalje, bomo zopet imeli strašno dolgo zimo, da bomo zopet dolgih šest mesecev rašavino in zimsko obleko nosili. Tužna perspektiva!

Ker sem s praktiko začel, naj s koledarji končam. Z veseljem konstatujem, da glede koledarjev prav lepo napredujemo in da je zlasti letošnje leto v tem oziru odlično, ker nam je „Narodna Tiskarna“ hkratu tri slovenske koledarje založila. Ti so: Skladni koledar (Block), Stenski koledar in Dijaški koledar.

Če je človek prejšnja leta pohajal mimo naših knjigotržnic in videl, koliko se koledarskega blaga od drugod uvaža k nam in koliko gre za tako nemško kulturo denarja iz dežele, se mu je milo storilo in želel si je dobe, ko se bomo tudi v tem oziru emancipovali od tujcev in postavili na svoje nogo. To se je deloma sedaj že zgodilo in vsaj glede koledarjev smo samosvoji, preskrbljeni.

Rečeni koledarji imajo elegantno vnanost in bodo dobro služili narodnim uradom, čitalnicam, bralnim društvom, narodnim trgovcem, odvetnikom, gostilničarjem in kavarnarjem, ki naj hitro sežejo po njih, da s tem podpirajo slovensko koledarsko literaturo, ob enem pa tudi v svojih prostorih s tacimi proizvodi pokažejo, da smo Slovenci tudi na

je strašilo po mladih glavah odbornikov v „Kat. polit. društvu“. Z lastnim kandidatom nič, zmaga nasprotnega kandidata gotova! Dobro, so si mislili klerikalni gospodje prav po rokovanjsko, napravimo vsaj — škandal, če drugega ne moremo, to moremo gotovo. In res — „Katol. polit. društvo“ objavi oklic, v katerem naravnost pravi, da g. Lenarčič „kandiduje na svojo roko in ne kot kandidat „Slov. društva“, katero ga je torej popolnoma neopravičeno proglasilo svojim kandidatom.“ Svet naj bi torej iz klerikalnih ust, katerim se skomine poznajo, zvedel, da si je „Slov. društvo“ gosp. Lenarčiča kar samovoljno prilastilo in njega oklicalo že dne 26. oktobra svojim kandidatom, dasiravno gosp. Lenarčič tega noče! Mislili so si ti politični rokovanjski: udrimo po „Slov. društvu“, če ne moremo po njih kandidatu!

Ali prišlo je drugače. Koj drugi dan smo jim brez komentara sijajno dokazali, kako so se debelo zlagali, in prijavi smo telegram g. Lenarčiča samega. Gospod kandidat sam razglasa, da kot kandidat „Slovenskega društva“ se vdeleži v nedeljo shoda v Postojini. Tu bi mislil človek, da se bodo klerikalci, tako na laž postavljeni, poskrili pred belim dnem. A tega neso storili, kajti toliko jih je sram, kakor volka strah. Zavijaj in lagaj pogumno naprej, to je njih geslo, saj imajo svoje lehkoverne čitatelje, kateri morajo na komando „Slovenca“ verovati.

Vrhunec nesramnosti in trdovratnega hinavskega zavijanja resnice pa je dosegel „Slovenec“ v svoji včerajnji številki, kjer nam kliče „Kdo laže?“ in nas naravnost izziva, „da pomiluje gospôdo, ki se hoče z lažmi in kleveto pomagati iz zadrege.“ Kdo je pomilovanja in še kaj družega vreden, razvidno je iz nastopnega popravka, ki ga „Slovenec“ prijavlja v isti številki, v kateri tako perfidno skuša izviti se iz zagate.

Ta popravek se glasi: „Sl. uredništvo „Slovenca“! Na podlagi zakona vsprejmite popravek: „Slovensko društvo“ me je opravičeno svojim kandidatom proglasilo. Na Vrhniki, dne 5. novembra 1891. Lenarčič.“

Ako primerjamo te dve odločni, neovrgljivo jasni izjavi gosp. Lenarčiča samega s skrajno zlobno in v zavijanju resnice vse dosedanje sofizme presežajočo „Slovenčev“ pisavo, ni nam težko dati odgovor na uprašanje: „Kdo laže?“

Navesti hočemo navzlic temu nekoliko fakt. Gosp. Lenarčiča postavilo je „Slovensko društvo“ svojim kandidatom, po izrecni želji zavednih notranjskih volilcev, ki so izrekli, da bodo glasovali le za kandidata narodno-napredne stranke. Gosp. Lenarčič prijavil je svojo kandidaturu le „Slov. društvu“ in prosil, naj se tudi razglasi. In zdaj je to javno dvakrat potrdil. To je gola, neovrgljiva resnica, katera kaže vso sramoto nasprotniške taktike.

Da bi klerikalna klika nekoliko olepšala svojo očitno blamažo, katero je doživela z nesrečno kandidaturu dr. Gregorčiča in se vsaj kolikor mogoče rehabilitovala pred svetom, izumila je frazo o „kandidaturi na svojo roko“, s katero pa ima isto tako

smolo, kakor jo je imela s prvotnim svojim kandidatom.

Da so klerikalci naši veliki mojstri v zavijanju resnice, to smo znali že davno, da bodo pa tako drznim čelom se upali dokazani resnici v obraz biti, to je nov žalosten dokaz, kako daleč so že prišli v svoji slepi, vse zanikajoči strasti.

Zavedni volilci notranjski pa so na včerajšnjem volilnem shodu v Postojini in pri današnji volitvi imeli priliko, dati najboljši odgovor in dejansko pokazati, da le kandidat „Slovenskega društva“, g. Lenarčič je mož, kateremu zaupajo, kateremu so gotovo dali svoje glasove.

Državni zbor.

Na Dunaji 6. novembra.

V včerajšnji 14. seji nadaljevala je zbornica obravnavo o proračunu naučnega ministerstva. K prvi točki govoreči govorniki so zahtevali in utemeljevali potrebo, da se povišajo plačila duhovnikov pri škofjskih stolicah.

Prvi govornik dr. Gregorec dokazoval je, da imajo katoliški kapitularij premajhne, da, njihovi časti in ugledu nepristojne dohodke, namreč plačo od 360 do 840 gld. Predlaga torej, da vlada v soglasji s škofi izdela zakonski načrt, s katerim se dotacija kapitularijev uredi in da se ta načrt predloži kakor hitro možno zbornici. Katoliški duhovnik vzhod. obreda posl. Brylinski zahteva isto tako podpore za stolice vzhodnega obreda, sosebno se poteza za Stanislajsko, in prosi, da se tamošnjemu vladiki plača poviša od 6000 na 12 000 gld.

Posl. Adamek podpira zahtevo svojih predgovornikov in izvaja, da bi se sedaj, ko se je kongrua duhovnih pastirjev i učiteljev verouka povečala, morala povišati tudi kapitularijem dotacija tako, da bode primerna visokemu njih dostojanstvu. Govornik slika žalostno stanje narodnih manjšin po mestih, ne le v šolskem, temveč tudi v verskem oziru. Kjer se le more — pravi, zatira se po nemških mestih češko petje in češka služba božja. Niti prošnjam mnogih tisoč vernikov, hrepenečih po domačem verskem pouku, se ne ugodi, kajti na Dunaji, kjer biva v istini 200 000 in še po uradnem poročilu 68.000 Čehov, se vzlic premnogim prošnjam zatira narodna propoved in kakor trdi nadškofjski ordinarijat, se ne prizna „potreba“ narodne službe božje. Nasprotno pa imajo v Čelih povsod Nemci svojo službo po cerkvah in v Pragi, kjer biva le 32.000 Nemcev in židov, imajo oni v 15 cerkvah in 5 shodnicah svoje propovedi. Na Dunaji seveda se tolikemu številu Čehov dovolijo le 4 propovedi ob nedeljah in praznikih. Še celo divjakom dovoli se, da se jim po misijonarjih oznanjuje v domačem jeziku ista vera, ki se Dunajskim Slovanom noče in ne sme propovedovati, nego v blaženi nemščini. — To je najboljšo sredstvo, če se hoče izročiti vernega delavca socialističnim krogom, to uzrok toliko množitvi te stranke. Živahno odobravanje in mnoge čestitke osvedočile so govornika, da je govoril vsem iz srca.

Minister Gautsch izjavi, da upa v kratkem

ugoditi želji govornikov glede ureditve plač kapitularijev, vključ neugodnemu finančnemu stanju verskega zaklada; o zahtevi posl. Adameka glede čeških propovedij po Dunajskih cerkvah pravi, da smatra to zadevo za stvar notranje-cerkveno ter da upošteva vlada v tem oziru vedno vse narode jednako.

Opat Baumkirchner in vit. Jaworski podpirata predloge predgovornikov glede urejenja duhovniške plače, na kar se obravnava zaključiti.

Poročevalec posl. Fuchs izraža svoje soglasje s predlogi posl. Gregorčiča, Brylinskega in Adameka v isti zadevi, o drugem zahtevanju posl. Adameka pa sodi, da ne spada pred zbornico.

Na to se resolucija v isti zadevi vsprejme in preide k obravnavi o visokih šolah.

Najprvi dobi besedo contra posl. Schlesinger, ki razpravlja v govoru trajajočem od 11 $\frac{1}{2}$ ure do 1 $\frac{3}{4}$ popoldne to točko in razvija, podpirajoč svoja utemeljevanja z mnogimi reki sv. pisma, pedagoške nazore svoje stranke ter ugovarja sedanji metodi, ki temelji na preiskavanju naravoslovja, ne pa prosto na krščanskem duhu. Po materijalizmu uveden egoizem mu je znak časa, istotako brezverstvo. Vsled tega se poraja neugodno narodnogospodarsko stanje in socializem. Govornik nasvetuje stolice za hypnotizem in razlaga celo vrsto čudežev božjih iz hypnotizma in sklepa željo, da se taka preiskavanja uvažujejo povsodi, sosebno pa na visokih šolah.

Posl. Rozskowsky želi, da se večja pozornost obrača ustanovi medicinske fakultete na Lvovski univerzi, nadalje da se ustanovi stolica za primerjajočo slovansko filologijo na isti univerzi in stolica za romanske jezike in slovstva na Krakovskem vseučilišču. Tudi pričakuje, da se otvori stolica za zgodovino umetnosti na univerzi v Lvovu, slednjič se še zabvaljuje za ustanovljeni poljedelski oddelek Krakovske univerze in prosi, da se skrbi zanj.

Minister Gautsch, ki se inace nikakor ne podviga odgovarjati, si je ves čas govora zapisaval zahteve poljske in je hitel radovoljno odgovoriti njihovemu glasniku. V vsem izjavi, da hoče uvaževati povedane želje in nadaljuje, da se bodo i v istem smislu, kakor se je navedel z one strani, preustrojil pouk na velikih šolah, ki naj v istini zastopajo vsa znanstva in vedoosti. Govor posl. Schlesingerja mu pa ne ugaja in zato izjavi, da se na enak način, kakor ga je Schlesinger nasetoval, preustroj ne bode izvršil.

Posl. Seichert iz Moravske utemeljuje historično upravičenost vseučilišča češkega na Moravi in dokazuje njega dejansko potrebo. Od leta 1573 do leta 1873 bila je velika šola v Olomuci, katere bôri ostanek je današnja bogoslovna fakulteta. Univerzi bi bilo 1000 do 1200 slušateljev osiguranih — seveda za rodove slovanske se ne stori rado mnogo, a to, kar se zahteva, je upravičeno in skrajno potrebno.

Posl. Shürkh razpravlja o plačah profesorjev po velikih šolah, ki so po nekod istotako

Dalje v prilogi.

tem polji že doma. Dal Bog, da bi tudi v kaki drugi stroki doživeli jednako vesel razvoj, da bi skoro svojo božično jelko krasili le z domačimi proizvodi! Le s takim tekmovaljem bomo napredovali in se gmotno utrdili, kar je prvi pogoj obstanku našemu.

Nekaj za kratek čas ali „logika“ dr. Mahnič.

Da je Goriški literarni mesar poklal in „pobil“ naše najboljšo pisateljke s svojo strašno „logiko“, to bahaško poudarja sam pri vsaki priliki. Tej „logiki“ veleučnega profesorja bogoslovja klanja se skoro ves naš mladi naraščaj duhovskega stanu; tudi po duhovsko-knežjih dvorcih s slastjo opažajo, da je bojeviti dr. Mahnič pravi meč nabrusil, meč razuma in „logike“. Imajo ga njegovi privrženci za nekaj posebnega; za prototip vse učenosti in filozofske kritike. Saj je pa mož tudi res nedosežno temeljit! In logičen, logičen!

Čitajmo za vzgled iz predposlednjega zvezka njegovega „Rimskega Katolika“:

„Ako je torej Bog, ustvarivši človeka razumnega, razodel svojo voljo, da človek teži po resnici in jo doseže, ne moremo z druge strani trditi, da mu je vse eno, ali ga človek išče, pa kaj in kako sploh misli o njem, ker Bog je resnica, katera ob-

stoji za človeka v zlaganji razuma z objektom. Kdo pa poreče, da ni n. pr. nič na tem, kako mislimo o matematičnem stavku $1 + 1$? Ali da smemo misliti, da $1 + 1$ je $= 0$, ali $1 + 1$ je $= 1$, ali pa $1 + 1$ je $= 3$. Ali nam formula $1 + 1 = 2$ ne zaveže razuma, tako da smo hote ne hote vključeni? In kaj bi pač pomagalo, ko bi kdo hotel to tajiti? Reklo bi se mu, da je — norec. Taka je resnica. Ali priznaš, da je $1 + 1 = 2$, in to je resnica, cela resnica, jedina resnica, ali ne priznaš, in to je neresnica, kakerkoli jo obračša.“ — Kdo tega ne razume? Če rečeš $1 = 2$ si norec, ker to ni resnica, ker to se ne zлага z razumom. Jednaka ti kaže, kaj se zлага z razumom, kaj je resnica, kaj ni resnica. Tako dr. Mahnič v gori navedeni ekspektoraciji; in kdo mu ne dá prav? — — —

Naša vera, kakor jo uči cerkev, sloni pred vsem na verskem stavku o Sv. Trojici.

Bog je jedin, Bog je trojedin; ali —

Bog je jedna oseba in Bog je Bog Oče, Bog Sin, Bog Sv. Duh.

Po Mahničevem dokazovanju s številkami se to pravi: Bog je $= 1$, Bog je $= 3$; torej je $1 = 3$.

Mi to verujemo, ker nas cerkev tako uči; in mi moramo to verovati. Po dr. Mahniču pa smo — norci, ker nam formula $1 = 3$ „zaveže razum, da smo hoté ne hote vključeni.“ — — —

Takšne so posledice Mahničevega dokazovanja in njegove „logike“. Ali bo sedaj še kdo dvomil, da je njegovo „logično kritikovanje“ le izrodek prismojenih možganov? Matematika v službi doktor Mahnič! Ali se vam ne odpró oči, gospôda, ki imate pasti to „ovčico“, da je ta ovčica volk, ki trga drugim ovčicam vero iz — razuma? Dogma je: $1 = 3$! To mora priznati dr. Mahnič, sicer je heretik. Če torej — po njegovem dokazovanju — verujem, da je $1 = 3$, sem norec, (kajti če pravim, da verujem, pravim, da pojnim, sicer se lažem). Kaj pravite k temu, gospôda? — —

Seveda poreče „vleučeni gospod doktor“, da formule sme samo on izkoriščati, in da če on reče $1 = 2$, je to resnica, kakor je tudi resnica, če on reče, da je $1 = 3$. — — —

Vera je v nevarnosti, krič iz sto grl v klerikalnem taborju. Kdo pa jo tira v nevarnost? Vi, ki se klanjate silni učenosti Mahničevi, kdaj boste izprevideli, da če bo vaš novi prorok še nadalje tako „dokazoval in kritikoval“, postanemo vsi — pametni; kajti utegnili bi se res s časoma prepričati, da $1 = 3$. A za sedaj smo še — „norci“, kerverujemo, da je $1 = 3$. — ali se nam ni smejeti, kako da dr. Mahnič resnico „matematično dokazuje“? In takemu „kritiku“ naj odgovarjajo Stritar, Tavčar in drugi „pobiti“ naši pisatelji? Zares smešno!

— f. —

kakor one kapitularijev, nedovoljne in predlaga v tem smislu posebno resolucijo, ki se vsprejme.

Posl. Blažek obrača se proti „Vaterlandu“, kot glasilo konservativne stranke, ki je opisalo češke dijake kot socijaliste. Če že prebirajo spise Zole in Tolstoja, delajo to brez posebne propagande, kakor vsi drugi ljudje. Da bi se pa o takih delih predavalo na vseučiliščih, je neistinito. Dolžnost vseh prijateljev vede in znanosti je, da se jednaka sumničenja gotovih ljudij strogo zavračajo, da se ohrani prostost učenja in poučevanja — ne pa, da se stavi pod nadzorstvo organov, ki bi zatirali vsako prosteje gibanje.

Poročevalec Beer zavrača trditve Schlesingerjeve in priporoča vsprejem proračuna o tej točki, kar se tudi zgodi.

Na to prične se obravnavanje proračuna o srednjih šolah. Posl. Haruk želi, da se v njegovem volilnem okraju bolj skrbi za srednješolski pouk. Posl. Zurkan iz Bukovine kaže na šolske razmere v svoji domovini in se zahvaljuje za vladino pomoč, sosebno za vseučilišče Črnoviško, ki ima 293 slušateljev (!). Govornik prosi nujno ustanovitev višje dekliške šole (!) v Črnovicah, seveda iz državnih sredstev in stavi v tem smislu predlog, ki se odstopi budgetnemu odseku. Na to se obravnavanje prekine in se naznani izid volitve v tiskovni odsek (6 članov), v kateri je bil mej drugimi voljen jednoglasno dr. Ferjančič.

Seja se zatvori ob polu 5. uri popoldne.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 8. novembra.

Državni zbor.

Legitimacijski odsek državnega zbora bavil se je v zadnji seji s protestom, katerega so uložili liberalni veleposestniki gorenjeavstrijski proti volitvi poslancev grof Falkenhayn, baron Hayden in Moser. Poročevalec dr. Ebenhoch je izvajal, da se liberalna stranka v gorenjeavstrijskem veleposestvu volitve sploh ni udeležila, ampak vender uročila protest, sklicuje se na to, da se je volilna pravica pripoznala tudi užitnikom cerkvenih posestev. Poročevalec je dokazal, da so navedene v protestu okolščine, katerih nima razsojati legitimacijski odsek, kajti to je stvar državne uprave, in je zatorej predlagal, da se potrdi volitev imenovanih treh poslancev, ker je bila volitev sama popolnoma legalna, tembolj, ker je bila jednoglasna in ker se je liberalna stranka ni udeležila.

Mladočehi o Hohenwartovem klubu.

Svarilo, katero smo poslali v našem listu na adresu slovenskih poslancev, ker Hohenwartovemu klubu na ljubav zanemarjajo narodne svoje dolžnosti, dalo je tudi „Narodnim Listom“ priliko, da so dregnili moravske Čehje, ki tirajo ono isto pogubonosno politiko, kakor slovenski poslanci. „Nar. Listy“ uprašajo moravske Čehje: „Kje je po prirodem pravu, po poštenosti in po resnici Vaše mesto? Kraj čeških bratov, ki se bore za svobodo naroda češkega in vseh avstrijskih Slovanov, ali na strani grofa Taaffeja, ki pravi, da hoče izvesti decembersko ustavo? Na strani češke opozicije ali na strani centralistične večine, kateri zapoveduje Plener? Sramota je za narod, katerega zastopajo renegatje.“

Vlada in Staročehi.

„Narodnim Listom“ brzojavil je mladočeški poslanec Elm, da je grof Taaffe zahteval od dr. Riegra jasn in odločen odgovor glede staročškega namena odložiti vse deželnozborske mandate, da pa Rieger nikakor ni hotel dati določnega odgovora. Izza kulis izvedel je poročevalec, da namerava vlada, ako bi staročški poslanci odložili svoje mandate, razpustiti deželni zbor češki in razpisati nove volitve, katere bi se imele vršiti na zimo. Vlada upa še vedno, da bode pregovorila staročške poslance in jih prisilila, da ostanejo še nadalje pokorni tlačani grofa Taaffeja, a upati je, da se jej ta namera ne bo posrečila.

Nezadovoljni klerikalci.

Škofa Zwergerja zloglasno glasilo, „Grazer Volksblatt“, je jako nezadovoljno z debato, ki se je vršila v državnem zboru glede proračuna naučnega ministerstva. Ker se je z več stranij konstatovalo, da se je uprašanje o šoli nekako pomirilo, pravi „Gr. Volksbl.“: „Pomirilo? Ne vemo, iz česa bi se dalo na to sklepati; k večjemu, da se jim kot „pomirjenost“ vidi naša žalost, ki nas teži, ker vidimo, kako malo je upanja, da bi se kdaj izpolnile naše terjatve, katere nam narekuje vest. Morda se je pa hotelo dati v državnem zboru z gotove strani nekakšen migljaj? ... Po belem dnevu plaši ateizem in v dvojni obliki se približuje celo ljudski šoli: v obliki helenskih nesramnostij in darvinističnega brezverstva. In mi naj se pomirimo! Zdej razumemo, kaj sodijo naprednjaki za versko-

navno vzgojo: grško umetnost in angleški materializem.“ — To je pač grozno!

Bukovinski Malorusi

izdali so zdaj nenadoma veliko spomenico, v kateri se izrekajo kar najodločnejše proti izvestnim z visoke strani podpiranim tendencijam, da je v deželi kolikor mogoče povzdigniti veljavo Rumunov. V tej spomenici dokazano je statistično in z listinami, da si cerkveni in politični krogi prizadevajo raznaroditi Maloruse in zato se zahteva delitev pravoslavne nadškofije v dve dijocezi, za vsak narod posebe. Vlada se seveda ne bode podvzela ustreči tej želji.

Vnanje države.

Poljaki na Poznanskem.

Kakor smo že sporočili, zasedel bode nadškofijski prestol v Poznu sedanji prošt in poljski državni poslanec Stablewski, kar je za poznanske Poljake toliko večje važnosti, ker so bili Nemci celo cerkveno avtoriteto porabljali zato, da bi ugonobili narod poljski. Pruska vlada dokumentovala je s tem imenovanjem, da je ostavila tisto protipoljsko politiko, katero je tiral Bismarck toliko let in da misli ravnati s Poljaki nekoliko bolj človeški, kakor doslej. Pruska vlada se za ta novi pravec gotovo ni odločila iz kakih sentimentalnih razlogov, nego zgolj zato, da bi si tako pridobila naklonjenost poznanskih Poljakov, ki je zanjo zlasti v slučajih vojne velike važnosti.

Francoski radikalci.

Javili smo že te dni, da so se francoski radikalci, ki so nekaj časa sem podpirali sedanjo strogo oportunistično vlado, zopet od nje ločili in jej napovedali boj. Tista frakcija, ki se je za to unela, da bi morali radikalci strmoglavit sedanjo vlado, imela je brž po oni zbornični seji prijateljsk sestanek, na katerem so se dogovorili poslanci o svoji organizaciji. Vsi poslanci so zložni v tem, da sedaj ni ugoden čas za tako cepljenje, ker mu javno mnenje v deželi ni naklonjeno. Pripoznalo se je tudi, da bi prišla stranka v težaven položaj pri volilcih, kajti sedanja vlada je vsled svojih uspehov v vnauji politiki postala zelo popularna in bi dobila zanesljivo večino, da razpusti zbornico.

Prusk poraz na Bavarskem.

Znana mržnja, katero goje Bavarci za vse, kar je prusko, dobila je v bavarski zbornici nov in drastičen izraz. Ker se z neke strani namerava staviti predlog, naj se razširi za Prusko veljavni vojaški kazenski zakon, izrazila se je bavarska zbornica jednoglasno proti tej nameri in tako sijajno manifestovala, da neče s Prusi imeti ničesar opraviti. Poročevalec v tej stvari razložil je veliki pomen, katerega bi imela ta zadeva za vso Bavarsko in odločno protestoval proti temu, da bi se uveljavil takšen zakon, ker ima Bavarska že svojega, s katerim je pripoznan princip javnosti razprav in uvedena ustna obravnava. To odločno postopanje zbornice prisililo je vojnega ministra, da se je izrekel tudi proti eventuelnemu predlogu in naidušeno zagovarjal sedanji vojaški kazenski zakon bavarski.

Dopisi.

Iz zgornje Pivke 5. novembra. [Izv. dop.]

Čitali smo v „Slov. Narodu“ izboren članek o slovenskih državnih poslancih ter ga naidušeno vsprejeli, kajti brali smo v njem to, o čemur smo se že dolgo mej seboj razgovarjali; našli smo v njem to, kar smo že davno želeli. Dolžnost naša je bila torej, čim preje naznaniti „Slov. Narodu“, da se z omenjenim člankom popolnoma strinjamo ter da smo takov članek že davno pričakovali. Naznanili smo tedaj brzojavno „Slov. Narodu“ mišljenje svoje. Ta brzojavka je pa grozno podkurila nekega gospoda v Št. Petru. V svoji sveti jezici čutil je neznansko potrebo nasproti naši brzojavki skovati drugo ter v to svrbo nabirati podpisov, katere je tudi dobil. Na kak način je pridobil podpise, mi ne bomo preiskovali, kajti saj vemo, pri čem da smo: jaz se nočem zameriti, ti storiš iz prijateljstva, oni pa stori, da se ga hitreje odkriži. Toda, kakor rečeno, naj že bode kakor hoče, kmalu za našo brzojavko v „Slov. Narodu“, dobil je „Slovenec“ brzojavko iz Št. Petra, v kateri Šentpeterski volilci naznanjajo, da se ne strinjajo z našo brzojavko, ampak, da dajo popolno priznanje slovenskim državnim poslancem, na njih dosedanjem postopanju. — No, nam se zdi potrebno, na te besede le to odgovoriti, da mi do sedaj še nismo nikdar nobenega prosili, naj se strinja z našimi nazori. Navada je bila namreč do sedaj na Pivki, da smo vedno složno mej seboj živeli, da smo se, kadar je šlo za narodno stvar, vedno bratsko mej seboj pogovorili. Dokaz temu je ustanovitev družbe sv. Cirila in Metoda, katera ima svoje ude po celi Pivki; dokaz čitalnica v Zagorji; dokaz bralni društvi v Knežaku in v Št. Petri. Uprašajmo vender: čemu smo si ustanovili vsa ta društva? Morebiti zato, da se bomo sedaj raz-

družili zaradi jednega človeka, ki ga je burja k nam zanesla, Bog si vedi od kod? Razdvojili sedaj, ko nam je sloge najbolj treba? Nikakor ne! Mi bomo tudi odslej še vedno v slogi živeli ter složno delovali. Ako pa omenjeni gospod meni, da je prišel zato na Pivko, da bode pri nas združbo delal, mu koj v začetku svetujemo, naj pusti nas in našo politiko pri miru. Kajti tukaj niso tla za take spletke; on naj živi tam v svoji časti — mi pa v svoji.

Jako se je razkoračil „Slovenec“ nad nami. Toda le počasi gospodje! Ako ste dobili iz Št. Petra nam nasprotno brzojavko, tedaj nikar ne mislite, da je naša brzojavka lažnjiva bila. Je-li v Št. Petri cela Pivka zapopadena? O ne! Imamo tudi izvan Št. Petra še nekaj volilnih mož. Oni pa, kateri je v imenu naših volilcev brzojavko odposlal, je bil tudi volilec in pri tem mož, kojemu Šentpeterski nasprotnik pač ni vreden jermenov odvezati. Žalibog, da nas je tako rano in naglo zapustil. Krije ga že hladna zemlja. Umrl je g. Jakob Čopič, odločen narodnjak, kojega naj bi si vsakdo v vzgled vzeli. Umrl je v najlepši dobi — star šele 33 let.

Ako pa „Slovenec“ trdi, da je bila naša brzojavka naročena, tedaj se nesramno laže. Mi ne potrebujemo nikakih naročil te vrste, kajti kar storimo, storimo iz svojega nagiba in iz svoje zavednosti. „Slovenec“ bi pa svetovali, naj i on pusti Pivko pri miru. Mi ga nismo še nikdar uprašali, koliko je star, zato pa naj se tudi on za nas ne briga. Pivka je bila zavedna, ko „Slovenec“ še ni gledal belega dne in bode tudi zavedna ostala, ne da bi on svoj nos vanjo vtikal. Tako gospodje! Mi pa se z Vami ne bomo v nikak prepir spuščali, kajti naveličali smo se že Vaših vsakdanjih fraz v Vašem listu in — spoznali smo Vas. — Dixi!

Kakor sem zgoraj omenil, umrl je dne 1. t. m. g. Jakob Čopič za mrtvoudom. Bil je uzoren rodoljub, kakeršnih se dobi le malo. Mnogo je žrtvoval in si prizadel za napravo požarne brambe v Zagorji. Bil je pri vsaki priliki prvak narodne stranke. Pogreba udeležilo se je, navzlic mrzli burji, mnogo odličnega občinstva iz Postojne, Bistrice in sploh iz vseh krajev Pivške doline. Pevci — prijatelji zapeli so mu v cerkvi in na grobu dve prekrasni nagrobnici. Mnogo solz rosilo je zmrzlo zemljo. Poslovili smo se zadnjikrat od prijatelja, pri katerem smo preživeli toliko kratkočasnih večerov, pri katerem smo bili vedno dobrodošli. Zginil je iz sredine naše, toda spomin njegov ostane mej nami — vedno.

Z Rake na Dolenjskem (poleg Krškega)
4. novembra. [Izv. dop.] Še ves čas, odkar stoji naša slavna vas, menda ni dospel z naših hribov dopis v cenjeni Vaš list — mi spimo v vsakem oziru spanje pravičnika! Ako mi pa razmere v naši zakotni vasi danes silijo pero v roke, ker spretnejši in v prvi vrsti v to poklicani pisec tega nehvaležnega posla prevzeti neče, marveč trdovratno molči, — dasi bi bilo gradivo i v tem in onem pogledu ogromno —, morajo biti že posebni razlogi, kateri mi veleajo, da takoj na kratko razkrijem najbolj kričeče nedostatke, to je one gledé šol o.

Naša vas, ki šteje z okolico vred nekaj nad 3300 prebivalcev, ima dvorazredno šolo z dvema učiteljema. — O tem niti govoriti nečem, da n. pr. sedečemu učencu klop v I. razredu do vratú (!) sega — mesto do sredi prsij, kakor je predpisano;*) dalje da mu noge nizdolu visé, ne pa da bi mu slonele na tleh, niti o škandaloznem stanju nekaterih jako potrebnih prostorov —, tudi o tem ne, kako pomankljiva da je ventilacija (prevetrovanje) v učnih prostorih, ali da je prav za prav sploh ni — o vsem tem ne besedice, vse to bi potrpežljivi Račanje oziroma njih nesrečni otroci v božjem imenu i v bodoče prenašali — dasi se bode morda marsikomu, ki je kaj boljšega vajen, čuvšemu o naših turških razmerah, že pri tem lasje ježili. Pa to še ni nič. Nikakor pa ne moremo in ne smemo zamolčati, kake grozne razmere da so v naši šoli zlasti kar se tiče prostora in zraka, teh za šolo in dom tako važnih faktorjev, katere mora torej v prvi vrsti odgojitelj-učitelj jemati v poštev. — Po odločbi državnega zakona za ljudske šole ima priti pri pol dnevnem pouku na jedno učno moč 100 učencev, pri nas pa jih ima vsak učitelj več kakor dvakrat toliko, kadar pridejo vsi ali tudi le blizu

*) Tukaj in na dalje opiral sem se mej drugim posebno na „Reichsvolksschulgesetz und Novellen“ „Ministerial-Erlass ddo. 9. Juni 1873.

vsi otroci, kolikor jih je upisanih. — „To se i drugod godi“, bode kdo ugovarjal. Mogoče — toda v tacihi učnih prostorih, kakeršni so pri nas, gotovo nikjer ne, kajti § 11. državnega zakona za ljudske šole zahteva, da obsega pri dvo- in večrazrednicah vsaka učna soba prostora vsaj za 80 učencev, pri nas pa jih gre — pri normalnih razmerah namreč — v vsako maksimalno le po 50, in v vsakem teh prostorov, odmerjenem v navadnih razmerah za 50 učencev, nahaja se, kadar je šola najboljše ali vsaj dobro obiskovana, to je po leti, pri jedenkratnem poldnevem pouku (torej samo pri enem učitelju!) od 100 do 110 otrok obojnega spola! To je pa seveda le na ta način mogoče, da n. pr. v klopéh, v katerih naj bi bila po dva učenca, sedé po štirje in še več; nekateri pa morajo še stojé na stenah ali pa podoknicah (policah pod oknom) in celó na hrbtih svojih sprednikov pisati itd. Da je pri tem takem pisanju in risanju naravnost absolutno nemogoče, je očitno, nikakor bi se ne bilo torej čuditi, če bi bil uspeh poučevanja po vsem nepovoljen in bi otroci popustili v svojem sedaj precej pridnem in rednem obiskovanju šole, stariši pa — v triumf vsem klevetnikom slovenske šole (katerih se itak nikdar ne manka) obnovili prejšnjo staro mržnjo do šole, — kar se, žalibog, le prečesto dogaja. Ako na dalje uvažujemo, da zakon zahteva za posameznega učenca 3'8 do 4'5m³ prostora (kar je različno po velikosti in starosti učencev, po premoženju občine i. dr. okoliščinah). dočim v nas v najugodnejšem slučaju na posameznika samo 1'3 do 2'2m³ prostora pride, — moramo priznati, da se jeden prvih, bistvenih in za življenje sploh, sôsebno pa za razvoj mladega življenja eminentno potrebnih pogojev naravnost prezira, in sicer tako, da to zdravstvenim načelom diametralno nasprotuje in najpriprostejšim pojmom o vzgoji v lice bije.

Kar je tukaj rečeno o prostoru, velja v isti meri tudi deloma o svetlobi, še posebej pa o zraku, onem za življenje in zdravje isto tako temeljnem in neobhodno potrebnem faktorju. Pri silno slabem in nedostatnem prevetrovanju je namreč umevno, da se razvija v teh tesnih prostorih zrak, ki mori učiteljev in učencev duh in telo in da o letnem času toplomer navadno kaže 25° R — torej toliko, kakor na solnci — mesto normalne temperature = 14° R; to vročino in ta sopar, ta vzduh in smrad, ki nastaja vsled potenja in shlapenja, prenašati — v to treba je zares železnih živcev, kakeršna imata naša gg. učitelja, ki vstrajata s čudovito stanovitnostjo na svojem ne baš zavidanja vrednem mestu; dokaz temu, da je pred nekaj leti neka gospodična učiteljica iz gori navednih razlogov obolela in morala za premeščenje prositi.

Jaz bi zares pozval merodajne faktorje, da bi se potrudili sami — ipsissima persona — pogledat v našo šolo in se na svoje lastne oči prepričati o nujnosti njenega razširjenja; prosil bi jih, da bi skušali, kadar je frekventacija le srednja, samo jeden dan prebiti v naši šoli — in trdno sem uverjen, da bi postali odsihmal najbolj vneti zagovorniki razširjenja naše šole, tudi če bi bili prej temu nasprotovali — kar je pa sploh nemogoče, — bodisi tudi, da bi se le postavili zgolj na ono stališče, koje zavzema „Thierschutzverein“!

Nehote nas bo torej vsakdo poprašal: „Zakaj za Boga pa se vender vaša šola ne razširi?“ Jednostavno je to uprašanje — in vender je odgovor na to težak, ker ta prečudna zadeva in njena rešitev se očem navadnih zemljanov odteza in je sploh prikrita s skrivno zaveso. Dolgo vrsto (že nad 6 let) se suče in vleče uprašanje radi razširjenja naše šole in še vedno nismo ničesar dognali. Po dolgem drezanju od strani c. kr. okrajnega šolskega sveta in zbok neumornega prizadevanja vrlega g. nadučitelja našega je slednjič vlani slavni naš občinski zastop oziroma krajni šolski svet, vse svoje moči zbravši, sklenil, da se ima šola razširiti t. j., da ima občina skrbeti za primerne prostore; bili so takrat vsi za to: častita duhovščina, vaščanje in kmetje — nihče ni ugovarjal, vsi so bili prepričani o nujnosti te potrebe. Ob jednom pa se je uložila prošnja do deželnega šolskega sveta, da nam pošlje še jedno učno moč in s tem še le prav realizuje in tako konečno uresniči razširjenje naše šole, ki ga nam je tako krvavo treba, toda: „Parturiunt montes — nascetur ridiculus mus!“ Teden za tednom, mesec za mesecem pričakovali smo toli iskreno zaželjene rešitve te prošnje — ni je, daš je že skoro leto poteklo — šla je menda usodepolno pot

— ad acta. Na treh družih krajih v našem obližji razširili so šolo, kjer ni bilo tako silno potrebno, kakor pri nas — mi ostali smo pri starem. Tako bomo bržkone dalje životalili, resignirani tolažeč se s platoničnim vzdihljajem: „Έσται ημεις!“ — u —.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) C. kr. deželna vlada zaplenila nam je sobotno številko 255. zaradi dopisa iz Novega mesta. Ker nam ni bilo mogoče prirediti pravočasno drugo izdajo, kakor smo želeli, ima današnja številka dvojno prilogo.

— (Volilni shod „Slovenskega društva“ v Postojini) se je izvršno obnesel. Udeležba je bila ogromna in soglasno bil je vsprejet kandidat „Slov. društva“ gospod Josip Lenarčič. Bilo je obilo govorov in napitnic; vladalo je naudušenje, kakor ga dosedaj pri volilnih shodih še nikdar opazovali nismo. Obširneje poročilo priobčimo jutri.

— (Najvišje darilo.) Nj. Veleč. cesar podaril je za ljudsko šolo v Bučah 200 gold. in ognjegasnemu društvu v Kamnici (oba na spodnjem Štajerskem) 70 gold.

— (Premeščenje.) Na mesto g. J. Klobovsa pride za c. kr. vojaškega kapelana v Maribor g. Luka Senjak iz Sarajeva. — Okrajnega sodišča pristava g. A. Kessler v Ložu in A. vitez Luschan v Metliki menjata svoji službeni mesti.

— (Šolstvo.) Novoimenovani učitelj in vodja jednorazrednice na Barji, g. Ivan Likar, prevzame te dni šolsko vodstvo. Prične se pouk v ponedeljek 9. dne novembra.

— (Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je imelo dne 4. novembra 50. sejo. Navzočni: Prvomestnik Tomo Zupan, dr. Dragotin vitez Bleiweis, Matej Močnik, Ivan Mur-nik, Luka Svetec (podpredsednik), Andrej Zamejec, Anton Žlogar (zapisnikar). — Od nadzorstva: Oros-lav Dolenc, Ivan Vrhovnik. — Tajnik poroča o dospelih ulogah, katere so bile rešene deloma upravnim potom, deloma prepuščene vodstvenim ukrepom. Podružnice novoustavljene so: Prva ženska pri sv. Petru v Ljubljani, ženska v Kamniku, prva ženska na Štajerskem v St. Juriju ob južni železnici in Laški trg in okolica. Podružnica Zidani most pa je spremenila ime in sedež ter se zove: Terbovlje in okolica. — Nekaj prošenj za podporo in za podaritev knjig je bilo uslišanih. — Ukrene se, nemudoma storiti potrebne korake zaradi prepovedi podružničnih shodov na Koroškem.

— (Družba sv. Cirila in Metoda) je prejela ta-le dopis: Slovenci iz Tridenta in Solurna na Tirolskem pošiljajo 20 gld. družbi sv. Cirila in Metoda kot svoj jesenski dar za „préšice“. Zelo nas veseli, da se spominjajo upravi čast. rojaki v tujini tako redno vsako leto obsorej naše družbe. Slava jim!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) je poslalo „Delavsko bralno društvo“ v Idriji 10 gld., nabranih pri zabavnem večeru 25. okt. t. l. Dobro znamenje za to delavsko društvo se nam zdi, da ob tem ter tje se pojavljajočem kruhobornem vrenju med delavci uprav naše slovensko delavsko društvo — marsikaterim v izgled — tako uzorno zna ceniti one ideale, za koje je in bo vselej delovala družba sv. Cirila in Metoda.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Slovensko gledališče.) Včerajšnja predstava šteti nam je mej prav dobro uspele. Gledališče bilo je v vseh prostorih razprodano. Poleg igre „Lowoodska sirota“ imeli smo tudi muzikalen užitek, katerega nam je podal simpatični naš tenorist g. Bučar. Pel je veliko arijo „Ja te v lasce imam“ iz Čajkovskega opere „Evgen Onjegin“ ter dosegel prav lep uspeh. Čajkovski pripada najboljšim ruskim skladateljem in so njega skladbe znane tudi izven Rusije. Omenjena arija kaže nam originalnost skladateljev ter nenavadno in povsem posebno izvajanje melodije, ki je karakteristična pri tem modernem ruskem skladatelju. Gosp. Bučar pel je težavno arijo v češkem prevodu — (pel je vso to partijo v Pragi) in je bil posebno srečen v lepi muzikalni gradaciji proti konci. Burna pohvala donela mu je po vsej dvorani in dodal je še pesmico g. Hoffmeistera, ki je kot član „Dramatičnega društva“ bil toliko prijazen, da je prevzel spremljevanje na klavirju. Pesmica je prav ljubka kompozicija, ki svedoči, da je tudi na polji skladbe gosp.

Hoffmeister jako nadarjen. Še večji uspeh dosegla bi bila pesem, da jo je g. Bučar pel s slovenskim tekstom, ker baš pri peami je to velicega pomena, da občinstvo razume besede popolnoma. Skladatelj in pevec bila sta živahno pohvaljena. O igri „Lowoodska sirota“ ni nam treba govoriti, ker je itak dobro znana. Ima vse prednosti in hibe, kakor sploh vsi proizvodi Bichpfeiferice s svojimi jako idealizovanimi značaji. Igralo se je prav dobro. Posebno odlikovali so se gospa in gospod Borštink, ki sta glavni ulogi predstavljala zares mojsterski. Malo manj afekta koj iz početka bi pa pri prvi ne bilo škodilo. Izborna je bila g. Danilova, ki je kakor rojena za jednake uloge. Za g. Kozjakovo bila je uloga očitno pretežko breme za početnico. Potrudila se je, kar je mogla. Vender bi jo bila morala režija opomniti na nesrečno masko in nepristojno obleko, kakor tudi na to, da govori bolj glasno in razločno. G. Nigrinova bila je izvrstna v ulogi brezsrčne, koketne Georgine, g. Slavčeva ljubki 15letni Ivan. Prav dobro izvedla je svojo ulogo mlada gospica Malnerjeva. Jako dostojen kapitan bil je g. Sršen. Manje uloge imeli so g. Helijelova, g. Danilo, Verovšek, Perdan in Bergant. Kakor rečeno, bila je prav dobro uspela predstava. — i.

— („Martinov večer“) ki ga je priredilo delavsko pevsko društvo „Slavec“ včeraj pri Virantu, bil je dobro obiskan in se je ves vspored vršil prav točno in povoljno. Obširneje poročamo jutri.

— (Južna železnica.) Tekoči teden pričela se bodo zopet pogajanja vlade z južno železnico, zaradi podržavljenja prog te železnice, oziroma o pogojih, pod katerimi bi država vzela to železnico v svoje oskrbovanje.

— (Za stenografe.) G. J. Zeplichal, slikar v Ljubljani, je napravil načrt grbu stenografov. Grb ima modro polje, čez katero se vleče bel trak. V gorenjem delu polja se vidi zlat plamen, v spodnjem pa krilata roka s pisalom, ki je ravnokar napisala na bel trak s stenografičnimi znaki besede „fugax oratio teneatur“, t. j. brz govor bodi zgrabljen (na papir zabeležen).

— (Deset let) je bilo 1. novembra, kar se je otvorila novo zgrajena mestna klavnica Ljubljanska. V teh 10 letih se je pobilo in zaklalo nič manj nego 231.710 glav živine, in sicer 34.330 glav goveje živine, 69.844 prašičev, 76.073 telet, 81.580 kozlov in ovac in 20.074 kozličev. Klavne pristojbine se je uplačalo 181.135 gld. Povprek računeno pride torej na leto 3433 glav goveje živine, 6984 prašičev, 7607 telet, 3138 kozlov in ovac in 2007 kozličev ali skupaj 23.169 glav živine. Za vso to v desetih letih zaklano živino so mesarji izdali okolu 10 milijonov goldinarjev. Gotovo lepa vsota!

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 25. do 31. oktobra kaže, da je bilo novorojencev 16, umrlih 20, mej poslednjimi 1 za grižo, 7 za jetiko, 12 za različnimi boleznimi. Mej umrlimi so 3 tujci, 8 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli za čipicami 5, za tifuzom 1, za grižo 1.

— (Za loterijske prijatelje.) Jako zanimalo bode loterijske prijatelje, posebno ženske, da so tudi v Ljubljani prežali loteristi „ex professione“ do zadnjega srečkanja pred osmimi dnevi na številko 67, katera že sedem let v loteriji v Brnu ni prišla na svetlo. Gorostasno je, kar se čita v Dunajskih in družih listih, koliko se je zaigralo na to številko 67. na Dunaji in v družih mestih, kjer so loteristi doma. Na Dunaji zaigrala je neka gospa svojo hišo, vredno 60.000 gld. samo na to številko, neki gospod pa premoženja nad 50.000 gld. Tudi v Ljubljani se je na štev. 67 na Brno jako mnogo stavilo. Neki posestnik v Krakovem je samo na to številko stavil 50 gld. in dobil 14krat toliko a koliko je imel dobička, če se premisli, kaj je že prej zastavil? Srečnejši je bil mož, kateri je zadel s pomočjo številke 67 v Brnu terno za 50 kr., dasi tudi tu ni bilo mnogo denarja. Bolje bi bilo porabiti denar za koristnejše namene.

— (Napredek na Bledu.) Po prizadevanju zdravniškega odbora na Bledu, posebno predsednika tega odbora g. dr. Mošeta, sestavil se je konsorcij, ki bode preskrbel potrebno vsoto, da se zgradi tudi na Bledu „zdraviški salon“, v katerem bodo imeli vsi gostje prijetno zbirališče. Čarobna lega našega Bleda privablja od leta do leta več tujcev. Njih število se bode gotovo le pomnožilo, če bodo našli vse one udobnosti, katerih so vajeni iz družih svetovno znanih toplic in letovišč.

— (Pevsko društvo „Struna“) osnovalo se je na Vačah pri Litiji. V občnem zboru dne 3. novembra t. l. izvolilo se mu je tole načelstvo: g. Teodor Čampa, učitelj, prvosednik, g. Franjo Kolbe, c. kr. poštar, prvosednikov namestnik; g. Anton Kolbe, posestnik, društveni tajnik; g. Anton Grile, posestnik, društveni blagajnik; g. Titus Strmljan, posestnik, kot 5, odbornik. Gg. Martin Poč, župnik in Jožef Krhlikar, predsednik krajnega šolskega sveta, sta računsko pregledovalca; g. Janez Hudovernik, beneficijant, pa arkivar.

— (Nesrečen padec.) Posestnik Miha Dekleva iz Medvedca v logaškem okraji padel je prekli teden z neke smerke in se tako poškodoval, da je dva dni pozneje umrl.

— (Semenj.) Dne 11. t. m. na sv. Martina dan bode v občini Spodnja Idrija zopet navadni letni živinski semenj.

— (Za ameriansko trtnico v Krškem) ponudil je ondotni meščanski šoli g. poštar M. Avsec svoj vinograd na pet let brezplačno.

— (Iz Rajhenburga) se nam piše: Gosp. ces. svetnik Jerman, naš priljubljeni deželni poslanec in predsednik naše čitalnice, bolehal je nekaj časa, a zdaj se mu zdravje dobro boljša, kar vrlému domorodcu vsi privoščimo.

— (Čitalnica v Brežicah) priredi v nedeljo 15. t. m. ob 7. uri zvečer v svojih prostorih v hôtelu „Klembas“ veselico s petjem, predavanjem in igro na citrah. V obilno udeležbo prijazno vabi vse ude, katerim je prosto uvesti goste. Posebna povabila se ne razpošiljajo. Odbor.

— (Društvo „Dijaška kuhinja“ v Ptui) je ustanovljeno. Predsednik mu je dr. Jakob Ploj, odvetnik; podpredsednik in blagajnik Majcen Ferdo, zapisnikar L. Kunstek. P. n. gospodje, ki so blage volje to društvo podpirati, se prosijo, da pošiljajo svoje doneske blagajniku, g. F. Majcenu veroučitelju nižje gimnazije v Ptui.

— (Iz Gorice) se nam piše: Prečastiti gosp. Hilarij Zorn, c. kr. profesor na tukajšnji višji realki, ki se ob enem že več let trudi v „Sloginam“ zavodu, bil je 7. t. m. promoviran doktorjem svetega pisma na vseučilišču v Beču. Mi čestitamo gospod profesorju na tem izrednem in častnem naslovu in upamo, da bo blagovoljno še nadalje žrtvoval svoje proste ure poučevanju verouka v „Slogini“ štirirazrednici, za kar mu smo in mu bomo tudi nadalje prav hvaležni.

— (Zima v Dalmaciji.) Kakor poročajo primorski listi, je tudi v Dalmaciji razsajala te dni huda burja in je zapadel v mnogih krajih sneg, posebno na Velebitu. Cela vrsta hrvatskih voznikov obtičala je v globokem snegu. Le požrtvovalnemu delovanju žandarmov iz Podpraga se je posrečilo spraviti voznike in konje v varno zavetišče. Šest konj je zmrznilo.

— (Šestnajst peric utonilo.) Blizu Zadra zgodila se je te dni, ko je razsajala huda burja, velika nesreča. Silni vihar prevrgel je ladijo v kateri je bilo mnogo peric iz necega bližnjega kraja, od koder so hotele v Zader. Utonilo je 13 žen in 3 dekleta. Moški so se rešili.

— („Amerikanski Slovenec“) ima tudi v 8. številki, katera nam je došla te dni, prav raznovrstno in zanimivo tvarino in je le želeli, da bi se Slovenci tu in onkraj oceana prav marljivo naročali nanj ter mu tako osigurali obstanek.

Slavno uredništvo „Slovenskega naroda“
v Ljubljani,

Sklicuje se na § 19 pr. z. prosimo Vas sledečo popravko članka, kateri je v Vašem cenjenemu listu št. 244 izšel pod naslovom „facta loquuntur“, objaviti.

Neresnično je, da je glavni zastop „Feniksa“ o slučaju izišlega dopisa iz Pivke v št. 227 „Slovenskega naroda“ eno zahvalo pogorelcov iz Knežaka skoval, temveč je bila ta zahvala že meseca julija 1891 v rokah naše družbe.

Neresnično je, da je naša družba lansko leto škodo Ljubinskih pogorelcov, kateri so pri nas zavarovani bili, še le čez tri tedne ceniti pustila, temveč je bila ta škoda pri nas 29. oktobra 1890 napovedana, vže 11. novembra 1890 cenjena.

Neresnično je, da so oni pri „Slaviji“ zavarovani pogorelci, takrat, ko je bila škoda pri pogorelcih iz Ljubine od našega društva cenjena, odškodnino že v rokih imeli, ampak zavarovanim pogorelcem „Slavije“ bila je odškodnina še le konec

meseca novembra 1890, torej veliko pozneje, od „Slavije“ izplačana.

C. kr. priv. zavarovalna družba „Avstrijski Feniks“ generalni zastop v Gradcu.
M. Schuch. C. Anton.

Dostavek uredništva: „Avstrijski Feniks“ s svojimi popravami menda le brepeni po tem, da bi se njegovo ime večkrat javno imenovalo, kajti poprave same so take, da se z njimi prav za prav le potrjuje to, proti čemer so naperjene. Ali je zahvalo Knežaskih pogorelcov imel v rokah že julija letošnjega leta ali jo je prejel še le pozneje, to je pač prav postranske važnosti; da pa „zahvale“ niso sestavili pogorelci sami, uganilo bode takoj vsako dete, ako pogleda križec pri njihovih imenih. Skoval jo je torej — odnosno dal jo je skovati po enem svojih organov — „Feniks“ sam.

Da je „Feniks“ škodo v Lubinju dal ceniti štirinajst dni potem, ko se mu je naznanila, jemljemo na znanje; hitro to vsekakor ni bilo, kajti v jednacihi slučajih velja, „bis dat, qui cito dat“.

Kedaj je banka „Slavija“ plačala odškodnino Lubinskim pogorelcem, ne vemo in tudi „Feniks“ ni poklican o tem govoriti; vsekakor pa Tolminskemu svojemu poročevalcu, ki nam je pisal, da je „Slavija“ cenila škodo v Lubinju že tretji dan po požaru in da je koj takrat tudi že deloma jo poplačala, smemo verjeti več, ko „Feniks“.

Generalni zastop „Feniksa“ v Gradcu imel bi zares hvaležnejše polje za svoje delovanje, ko se stavlja take ničeve popravke.

Izpred sodišča.

(Konec.)

Pri popoldanski obravnavi prišla je na vrsto ovadba zoper Matevža Zdešarja zaradi razžaljenja Njega Velečanstva cesarja. C. kr. okrajnemu sodišču v Ljubljani došlo je bilo pismo, v katerem se dolži Matevž Zdešar hudodelstva razžaljenja Njega Velečanstva in se navaja, da je dotične besede govoril pred poslopjem cukrarnice. Podpisano je bilo pismo z M. Kralj in tirjalo se je v pismu, naj se zasliši kot priča čevljar France Kržan, a pod prisego, ker drugače ne bode govoril resnice. Da je to pismo pisal Kržišnik, se je sumilo, ali ko je bil Kržišnik uprašan pri deželnem sodišču, je li on to pismo pisal, zanikal je to odločno. Priča Matija Zdešar je zaprt zaradi hudodelstva goljufije na šest mesecev ječe, zatorej ne prisêže. Pravi, da se je s Kržišnikom seznanil v zaporu v Križankih, pozneje pa le malo z njim občeval. Dobil je pismo kmalo potem ko je s Kržišnikom govoril v „Zvezdi“, namreč dne 29. maja t. l. V pismu ga pisec svari, naj gleda, da ne bo zaprt zaradi tega, kar je govoril s Kržanom. Zdešar pravi, da je bil Kržan njemu najemninu dolžan in da je Kržana naučil Grafnetter kako naj napravi, da mu bode Zdešar najemninu odpustil iz straha. Pismo je koncipiral Grafnetter, prepisati pa ga je dal po svoji ženi ali kakim drugim babi. Grafnetterja treba je tedaj kaznovati, potem bode sodnija pravega zadela. Kržišnik, uprašan po predsedniku g. Saitz-a kaj ima na to opomniti, reče emfatično: „Slavno sodišče! Ako mi kdo dokaže, da sem skozi šest let kaj z Zdešarjem govoril, potem me kaznujte kolikor me le morete!“ Državni pravnik g. Pajk: „Tega niste toženi, da ste tekem šestih leti govorili z Zdešarjem, nego toženi ste, da ste pisali ovadbo na c. kr. okrajno sodišče v Ljubljani“. Prebere se potem izjava strokovnjakov v pisavi gg. profesorjev Stegnar in Vesel, katera izjavljata, da je ovadbo pisal Kržišnik, kajti po lastnoročnih pismih Kržišnikovih, katerih se je več v primerjanje izročilo strokovnjakoma, je to brez dvojbe pisava Kržišnikova. Državni pravnik g. Pajk nasvetuje, ker se je danes po Zdešarju trdilo, da je Grafnetter pisal protilno pismo, naj se tudi Grafnetterjeva pisava po strokovnjakih primerja. Zagovornik dr. Štor se temu protivi, češ, da je Zdešar sam rekel, da ni pisal Grafnetter pisem, nego njegova žena ali kaka druga ženska, na kar državni pravnik svoj predlog umakne. Zasliši se potem strokonjak profesor Stegnar, kateri izjavi apodiktčno, da je obe pismi pisal Kržišnik. To dokazuje zvedenec primerjaje podrobno ovadbo in pretilno pismo z drugimi, od Kržišnika pisanimi pismi. V istem smislu izjavi se tudi g. profesor Vesel. Zagovornik dr. Štor predlaga, naj se prečita izjava Marije Hiti omožene Brus, da bode ona plačala vse dolgove za Kržišnikom. Državni pravnik g. Pajk pripozna, da je Hiti-Brus ubljubovala pričam pri zadnji obravnavi, da bode ogoljufane plačala, da pa doslej še ni plačala. Kržišnik zahteva, ker je baje pri neki drugi obravnavi državnega pravdnika zastopnik rekel, da je hotel Kržišnik v zvezi z Grafnetterjem in Jeričem ogoljufati Matevža Zdešarja, kar pa ni res, naj se zaslišijo Grafnetter in Jerič kot priči, da bodeta potrdila, da Kržišnik že tri leta z njima ni govoril. Sodišče je Kržišnikov predlog oklonilo, ker to ni z denašnjo obravnavo v zvezi. Tudi v zaporu je Kržišnik pisaril pisma, katera je tajno

opravljal in bil zaradi tega korekcijoniran z jednim dnevom strogega zopora. Mestni magistrat še objavlja, da je Kržišnik goljufal gostilničarja Ogorelca za 30 gld., lekarja Grečelna za 6 gld., Janeza Sokliča za dva klobuka, Jarneja Žitnika za 200 gld. in še več drugih. Kržišnik ni imel nikdar nič poštenega za služka, ampak živel od sleparij in od podpore, katero mu je dajala prijateljica njegova Marija Hiti sedaj omožena Brus, stanujoča v Kolodvorskih ulicah št. 11. pri kateri je tudi Kržišnik stanoval. Državni pravdnik g. Pajk nasvetuje, naj se prebere še druga objava mestnega magistrata o Kržišniku, katera bode osvetlila razmerje mej Kržišnikom in mej Marijo Hiti-Brus, o kateri se je danes trdilo, da bode plačala vse goljufive dolgove Kržišnikove. Sodišče sklenilo je na protest zagovornika dr. Štora, da se uloga mestnega magistrata iz l. 1885 ne prebere ker ni z obravnavano stvarjo v direktni zvezi. Preberejo se potem še razsodbe po katerih je bil Kržišnik zaradi goljufije in izneverjenja kaznovan. Državni pravdnik upraša Kržišnika o čem živi. Kržišnik pravi od posredovanja denarnih posojil. Drž. pravdnik poupraša, imali Kržišnik kaj dolgov. Kržišnik pravi da tega ne more povedati. Državni pravdnik navede celo vrsto dolgov ki jih ima toženec pri raznih strankah in dokazuje da Kržišnik takih dolgov ne plačuje. Po zaključku obravnave oglašajo državni pravdnik, vzdržuje za tožbo glede vseh fakt in nasvetuje, naj se Kržišnik spozna krivim hudodelstva goljufije. Obtežilna je konkurenca kaznivih dejanj in omadeževana preteklost, olajševalno ničesar. Zatoženi Kržišnik pravi v daljšem, patetičnem govoru da je popolnoma nedolžen in prosi, da ga sodišče oprosti zatožbe. Zagovornik dr. Štor dokazuje v izvrstnem svojem zagovoru, da so vsa fakta, katerih se dolži Kržišnik, zgolj „Schuldenmacherei“ in družega nič, najmanj pa substrat tožbi zaradi hudodelstva goljufije. Po daljšem posvetovanji razglasi predsednik sodišča g. Saitz razsodbo, po kateri je Kržišnik kriv spoznan hudodelstva goljufije po § 197. k. z. kazniv po § 202 k. z. in sicer zaradi izsleparjenih 17 gld. pri Antonu Miculiniču, zaradi izsleparjenih 70 gld. pri Lillegu in 43 gld. pri Ant. Mateju. Osvobojen pa je bil zatožbe goljufije zaradi kukala pri Goldsteinu, zaradi čevljev pri Mateju v znesku 7 gld. in osvoboden tudi zatožbe zaradi krive izpovedi pred sodiščem, ker sodišče ni zamoglo se prepričati, da bi bil ovadbo in pismo Zdešarju pisal Kržišnik; sodišče obsodilo je Kržišnika zaradi hudodelstva goljufije na osem mesecev težke ječe in v povrnitev sodnih stroškov ter vseh prouzročenih škod. Kržišnik je popolnem potrpt zaslišal razsodbo in si pridržal pravico pritožiti se proti obsodbi. Konstatujemo še, da je bilo pri razpravi jako mnogo občinstva, ki se je vse zanimalo za usodo „barona“ Kržišnika vulgo Bacina.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Vrhnika 9. novembra. Oddanih 37 glasov. Lenarčič voljen jednoglasno.

Postojina 9. novembra. Izmej 54 glasov 53 za Lenarčiča, 1 za Gregoriča. Živio!

Lož 9. novembra. Tukaj Lenarčič dobil 27 glasov, Gregorič 2.

Bolc 9. novembra Anton Sulin, urar, izvoljen županom.

Trst 8. novembra. Italijanski istrski deželni poslanci Bartoli, Rizzi in dr. Gambini iz Poreča šli so na Dunaj, da se pritožijo glede zadnje volitve istrske.

Dunaj 6. novembra. Taaffe, Schönborn in Plener imeli so danes konferenco o zadevi jezika pri nadsodišču v Pragi.

Ratibor 6. novembra. Pričakuje se ukaz, ki bode prepovedal izvažanje živali in mesovja iz Rusije.

Beligrad 6. novembra. Visoke šole zaprle so se, ker se razširja vrtica.

Peterburg 6. novembra. Oficijelno ni ničesar znano o nameravani prepovedi izvažanja žita ali konj.

London 6. novembra. Iz Valparaisa se poroča, da je bil Montt jednoglasno izvoljen predsednikom republike.

Bukurešt 7. novembra. „Agence“ javlja, da so po inozemskih časopisih raztrošene nasprotujoče si vesti o dozdevnih spremembah rumunskega kabineta popolnoma neosnovane konjunktore brez dejanske zanesljive podlage.

London 7. novembra. Reuterjevo poročilo: Ruski minister Giers pojde v kratkem za nekoliko dni v Pariz. Povod temu so posebno pretirane govorice o njegovem posetu v Monzi.

Praga 8. novembra. Jury Praške razstave sklenila je po viharini debati z 21 proti 20 glasovi, da bodo imele svetinje za razstavljalce samo češke napise.

Peterburg 8. novembra. Za kraje, kjer je vsled slabe letine pomankanje, stoni z

današnjim dnem v veljavo za polovico znižani tarif za prevažanje žita. Razširilo se bode to znižanje tudi na krompir za nekatere gubernije.

Lisbona 8. novembra. V Rio de Janeiro zasedla je vladna vojska kongresno zbornico. Gledališča so zaprta, po ulicah stražijo vojaki.

Dunaj 9. novembra. Avstrijsko delegacijo odprl minister Kalnoky. Predsednikom jednoglasno voljen knez Schönburg, ki je podarjal, da je evropski mir zagotovljen tudi za bližnjo bodočnost navzlic dolgoletnim oboroževanjem. Naglašal je uspešno prizadevanje vlade za vzdržanje miru. Narodne, politične in socijalnopolitične borbe zahtevajo, da se ohrani mir, da se Evropa ne ugonobi sama sebe, ko drugi deli sveta napredujejo. Zaklical je naidušeni „hoch“ cesarju.

Dunaj 9. novembra. Skupni budget za leto 1892 kaže celotno kosmato potrebsčino 139,142.886 gld. Po odbitem pokritji 2,673.508 gld. in carinskih preostankih 40,155.180 gld., ostane čista potrebsčina 96,314.191 gld., proti lanskemu letu za 3,802.459 gld. več. Vrh tega izredna čista potrebsčina za okupirane dežele 4,335.000 gld., dalje 1,904.818 gld., naknadnega kredita za l. 1891. čista potrebsčina vojnega budgeta z 119,265.266 gld., kaže plus 4,320.828 gld. pomorstvo 1,152.714 gld. Izredni vojni budget kaže razne potrebsčine za izdelavo konserv, za barake v Galiciji, pomnoženje in premenjavo konservnih zalog itd., dalje pomnoženje za l. 1892 za 225 poročnikov, kompletiranje 14 baterijskih divizij na normalno mirovno stališče.

Dunaj 9. novembra. Jutranji buletin o zdravju nadvojvodinje Margarete: Po mirni noči splošno stanje ugodno, temperatura do 37 stopinj.

Praga 9. novembra. V češkem klubu govoril Mattuš o Dunajskih punkcijah, rekoč, da se ne da tajiti, da imajo tudi za Čehe koristne točke. Braf izrekel se je proti boykotovanju Nemcev.

Praga 9. novembra. Včeraj zvečer izgredi pred nemško šolo v Smihovu. Množica napadla policijsko stražo, katera bežala v vežo, pričakujoč podkrepitve. Štirje izgredniki zaprti.

Lille 9. novembra. Pri ožji volitvi zmagal socialist Lafargue proti republikancu Depasse-u.

Razne vesti.

* (Češki občevalni jezik na Nižjem Avstrijskem.) L. 1880. zglasilo se je na Nižjem Avstrijskem 61.257 oseb s češkim občevalnim jezikom. Pri zadnjem ljudskem štetju 31. decembra 1890. leta pa 93.481, to je za 32,224 ali za 52,6%, več. Število Čehov se je torej v zadnjih desetih letih na Nižjem Avstrijskem za več kot za polovico pomnožilo.

* (Zagrebska jubilejna razstava.) Kakor se nam poroča, pripoznalo je razsodišče za farmacevtske izdelke na Zagrebški razstavi tvrdki J. Kwizda, c. kr. dvorni založnik, okrožni lekar v Korneuburgu za razstavljene živinozdravniške preparate častno diplomu (najvišje odlikovanje).

* (Novo rusko vojno pristanišče.) Ruska vlada namerava onovati na primernem mestu Ledenem morji vojno pristanišče in trgovinsko zalogo, da bode mogla izdatno podpirati rusko ribarstvo v teh krajih proti norveški konkurenciji.

— (Pokojnina pesnikom v Izlandiji.) Deželni zbor Izlandije, ki ne šteje več nego 70.000 prebivalcev, sklenil je dajati 600 kron na leto liršnemu pesniku Matiji Jochumssohnu in 500 kron pisateljici romanov Torfhildur Hohn. — Slovenski pesniki in pisatelji so pa že večkrat strdali najpotrebnejšega kruha.

* („Filoksera“ pri krompirji.) Na severnem Ogerskem pokazala se je neka nova bolezen pri krompirji, katero prisopodablja s „filoksero.“ Vsled tega pridelalo se je letos komaj polovico toliko krompirja, kakor lansko leto.

* (Učitelj morilec.) V Teigny na Francoskem umoril je učitelj Bernard svojega bratranca, ker je zgubil neko pravdo proti njemu. Napadel ga je v kleti in mu prerezal vrat, umoril njegovo 17letno hčerko, ki je prihitela očetu na pomoč in težko ranil tudi ženo bratrančovo. Hotel se je potem umoriti, pa so ga ubranili in ga odvedli v zapor.

* (Atentat na železnici.) Na kolodvoru v Vovesu na Francoskem hoteli so neznani zločinci spraviti železniški vlak stira, kar se jim pa ni posrečilo in se je nevarnost pravočasno zapazila in odstranila.

Listnica uredništva:

Gosp. dopisniku izpod Nanosa. Tudi Vašo izjavo vzeli smo z zadoščenjem na znanje, a ponoviti nam je, kar smo že rekli včeraj na tem mestu. Drugi dopis za danes prekasno došel. Porabimo morda prilično.

Več volilcev v St. Petru na Krasu. Iz razlogov, kakor smo jih naveli včeraj, ne moremo prijaviti Vašega dopisa. Z veseljem pa jemljemo na znanje Vašo izjavo priznanja in soglasja z našimi članki o drž. poslancih.

Poslano.

Neustein-ove posladkorjene Elizabetne kri čisteče pile,

skušeno in od znamenitih zdravnikov priporočano lahko čistilno, raztapljajoče sredstvo. — 1 škatljica à 15 pil velja 15 kr., 1 zavoje = 120 pil 1 gld. a. v. — **Pred ponarejanjem se jako svari.** — **Zahtevaj izrecno Neustein-ove Elizabetne pile.** — Pristne so samo, če ima vsaka škatljica rdeče tiskano našo protokolovano varstveno znamko „Sveti Leopold“ in našo firmo: **Lekarna „pri sv. Leopoldu“, Dunaj, mesto, Ecke der Spiegel- und Plankengasse.** — V Ljubljani se dobivajo pri gosp. **lekarji G. Piccoli-jl.** (949—1)

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

ohrani usta, krepča čeljustno meso ter odpravlja slabo sapo iz ust.

Jedna steklenica ustne vode velja 40 kr.; jedna škatljica zobnega praška 20 kr.; 12 steklenic 4 gld.; 12 škatel samo 2 gld. (81—138)

Lekarna **Piccoli**, „pri angelju“, v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila se izvršujejo z obratno pošto proti povzetju zneska.

Tuji:

6. novembra.

Pri **Maliči:** Avanzo, Katz, Schwarz, Steinmassler, Bachinan z Dunaja. — **Doner** iz Novega mesta. — **Kraus** iz Gradca. — **Pzornig** iz Maribora. — **Zahradka** iz Liberec. — **Stein** iz Peterburga. — **Lehman** iz Monakova. — **Nepan** iz Kočevja. — **Winternitz** iz Trsta. — **Kühl** z Lipskega.

Pri **Slonu:** Dolnar, Jauker, Bach, Antony, Jachs z Dunaja. — **Taufferer** iz Gradca. — **Tschernernig** iz Litije. — **Reder** iz Prage. — **Bositio** iz Kanfanara. — **Keresztes** iz sv. Hipolita.

Pri **avstrijskem cesarji:** Simončič iz Kranjske gore.

Tržne cene v Ljubljani

due 31. oktobra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 61	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež,	6 80	Surovo maslo,	— 68
Ječmen,	4 56	Jajce, jedno :	— 3
Oves,	3 08	Mleko, liter	— 8
Ajda,	5 86	Goveje meso, kgr.	— 62
Proso,	4 55	Telečje	— 62
Koruza,	5 30	Svinjako	— 54
Krompir,	2 32	Kostrunovo	— 40
Leča,	10 —	Pišanec	— 35
Grah,	10 —	Golob	— 15
Fižol,	9 —	Seno, 100 kilo	1 87
Maslo, kgr.	— 82	Slama,	1 87
Mast,	— 66	Drva trda, 4 metr.	7 60
Špeh frišen	— 54	„ mehka, 4	4 20

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
6. nov.	7. zjutraj	744.8 mm.	—5.8° C	sl. vzh.	jasno	0.00 mm.
	2. popol.	743.7 mm.	2.0° C	sl. szh.	jasno	
	9. zvečer	744.6 mm.	—4.2° C	sl. szh.	jasno	
7. nov.	7. zjutraj	745.1 mm.	—8.6° C	sl. vzh.	jasno	0.00 mm.
	2. popol.	743.7 mm.	2.0° C	sl. vzh.	jasno	
	9. zvečer	745.5 mm.	—2.4° C	sl. vzh.	jasno	
8. nov.	7. zjutraj	744.1 mm.	—2.0° C	sl. vzh.	obl.	0.00 mm.
	2. popol.	743.3 mm.	0.5° C	sl. jvz.	obl.	
	9. zvečer	742.2 mm.	—0.8° C	brezv.	obl.	

Srednja temperatura 2.7°, —3.0° in 0.8°, za 8.6°, 8.6° in 6.2° pod normalom.

Š. 20561.

Ustanove.

Za tekoče leto podeliti ima mestni magistrat Ljubljanski sledeče ustanove:

1. **Jan. Bernardinijevo** v znesku . 80.35 gld.
2. **Jurij Thalmeinerjevo** „ „ . 86.26 gld.
3. **Jos. Jak. Schillingovo** „ „ . 86.10 gld.
4. **Jan. Jost Weberjevo** „ „ . 90.92 gld., do katerih imajo pravico hčere Ljubljanskih meščanov, ki so uboge, poštenega vedenja in so se letos omožile.
5. **Jan. Nik. Kraškovičovo** v znesku 79.80 gld., do katere ima pravico ubogo v St. Peterski fari rojeno dekle, ki se je letos omožilo.
6. **Jak. Ant. Fancojevo** v znesku . 67.20 gld., do katere ima pravico uboga, poštena nevesta meščanskega ali nižjega stanu.
7. **Jos. Feliks Sinnovo** v znesku . 48.30 gld., do katere imata pravico dve najbolj revni deklici iz Ljubljane.
8. **II. Ant. Raabovo** v znesku . 205.— gld., Do ene polovice te ustanove ima pravico ubožna

Prošnje za te ustanove vložiti je s potrebnimi prilogami vred pri podpisnem magistratu

do 30. novembra letos.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

29. dan oktobra 1891. leta.

Župan: **Grasselli, I. r.**

Dunajska borza

dné 9. novembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	91.30	—	91.—
Srebrna renta	91.—	—	90.70
Zlata renta	108.45	—	108.05
5% marona renta	101.75	—	101.80
Akcije narodne banke	1009.—	—	1003.—
Kreditne akcije	274.50	—	271.75
London	117.80	—	117.80
Srebro	—	—	—
Napol.	9.36 1/2	—	9.36
C. kr. cekini	5.60	—	5.60
Nemške marke	57.87 1/2	—	57.82 1/2

(5) **Pri otročjih boleznih** (5)

potrebujejo se čisto kisline preganjajoča sredstva in zatorej opozarjajo zdravniki zaradi milega uplivanja svojega na

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GIESSHÜBLER
 KISLINE

katero radi zapisujejo pri želodčevi kislini, škrofeljnih, pri krvci, otekanji žlez i. t. d., ravno tako pri katarih v sapniku in eslevskem kašlju. (Dvornega svetnika Löschner-ja monografija o Giesshübl-Puchstein-u.)

Zahvala.

V britki žalosti, katera nas je navdajala o izgubi naše ljubljene matere, oziroma stare mamice in prababice gospé

Ivane Likar,

bilo nam je edino tolažilo vsestransko sočutje, katero se nam je ustmeno, pisмено in v dejanji skazalo. Zatorej se tem potom najiskreneje zahvaljujemo vsem, kateri so se blagovolili pri hudi burji in velikem mrazu vdeležiti pogreba, osobito č. gg. župniku iz Grahovega in kapelanoma iz Cerknice, katera se nista ustrašila daljnega pota, ter spremila blago ranjko na zadnjem potu. Ravno tako izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem č. gg. učiteljem in gospodičinam učiteljicam za sosprenstvo pa gg. V. Ribnikar, F. Juvanc, K. Hožanc in A. Kleč za milo in ginljivo petje pri hiši, v cerkvi in na mirodvornu.

Grahovo, dne 4. novembra 1891.

(965)

Žalujoci ostali.

Trgovsk pomočnik

več prodajalec za trgovino z mešanim blagom, smožen nemškega in slovenskega jezika, želi premesti svoje službo. — Ponudbe poslati je upravnistvu „Slovenskega Naroda“. (953—4)

Jubilejske ustanove.

Povodom praznovanja 40letnice vladanja Nj. Velikanstva cesarja Franciška Jožefa I., ustanovila je trgovska in obrtniška zbornica 8 ustanov po 25 gld. za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske. Te ustanove se s tem za leto 1891 razpisujejo.

Prošnje naj se podpisani zbornici do 20. novembra t. l. dološljejo, priloži naj se jim pa od župniškega in občinskega urada potrjeno dokazilo, da je prositelj bil obrtnik, da zdaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog. (911—3)

V Ljubljani dne 22. oktobra 1891.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(938—2)

Trakovi, čipke, tančice, volneni in svilnati baržuni, pliši, nakitnine, lepa peresa in najlepše novosti vseh stvari za modistke (878—5)
priporoča ceneno in v najbogatejši izbiri
ERNST STÖCKL v Ljubljani.

Hiša
pripravna za obrt, z vrtom, na prav lepem kraju v **Cerknici**, poleg mnogovožene okrajne ceste, je na prodaji ali se odda v najem pod ugodnimi pogoji.
Ponudbe pod naslovom: **Karol Klavdar v Cerknici pri Rakeku.** (974—1)

Iščem koncipijenta
oziroma
izvežbanega sollicitatorja.
Fr. Veršec,
c. kr. notar v **Sevnici.** (972—1)

Visoko provizijo, stalno plačo, predplačo dam vsakomur, ki se hoče baviti s prodajo srečk in srečkinih knjižic na obroke.
Menjalnica H. Fuchs
Pošta, Fran Deskove ulice 12.

Kuverte
uradne in trgovske (846) priporoča
Narodna Tiskarna
v Ljubljani.

EQUITABLE
zveznih držav zavarovalno društvo in življenje v Novem Yorku.
Ustanovljeno leta 1859.
Koncesijonovano v Avstriji dne 11. oktobra 1882.
„Equitable“ je prvi in največji zavod za zavarovanja na življenje na svetu, zakaj to društvo ima največ zavarovanj, l. 1890 gld. 1.801.656.182
sklepa znova največ zavarovanj, l. 1890 „ 509.565.267
dobiva največ premij, l. 1890 „ 87.591.708
Vsi zakladi iznašali so 31. decembra 1890 „ 298.109.361
Dobitka je bilo koncem l. 1890 „ 59.351.118
Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaji, katera je vredna dva milijona goldinarjev.

Uspehi
dvajsetletnih tontin društva „Equitable“.
Podloga izplačevanja 1891. l.

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.

Starost	Vkupna premija gld.	Vrednost v gotovini gld.	Polica oproščena premij gld.
30	454.—	573.—	1230.—
35	527.60	693.—	1310.—
40	626.—	850.—	1310.—
45	759.40	1065.—	1620.—
50	943.60	1387.—	1930.—

B. Zavarovanje za slučaj smrti z 20letnimi premijami. Tabela II.

Starost	Vkupna premija gld.	Vrednost v gotovini gld.	Polica oproščena premij gld.
30	607.20	909.—	1940.—
35	681.60	1039.—	1970.—
40	776.60	1204.—	2030.—
45	900.60	1424.—	2170.—
50	1087.60	1746.—	2430.—

C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za ućakanje. Tabela X.

Starost	Vkupna premija gld.	Vrednost v gotovini gld.	Polica oproščena premij gld.
30	970.60	1706.—	3650.—
35	995.80	1746.—	3310.—
40	1034.60	1813.—	3070.—
45	1100.80	1932.—	2950.—
50	1209.—	2156.—	3000.—

Kakor svedoči zgoraj navedene številke, osigurava tontina razven brezplačnega zavarovanja za slučaj smrti tekom 20 let po tabeli I. povrnitev vseh premij z 2 1/4 do 4 3/4 %; po tabeli II. z 4 3/4 do 5 3/4 %; po tabeli X. z 6 3/4 do 7 1/2 % obrestij.
Police oproščene premij osiguravajo dvakrat toliko a le do četrtega dela uplaćanih premij.
Prosta tontina, nekaka poltontina z nekoliko večjimi premijami, daje zavarovancu po preteku jednega leta popolno svobodo glede na potovanja, prebivanje in na poklice, izvenzmi vojaško službo; po preteku dveh let je ni moči izpodbiti, po preteku treh let ne more več zapasti in je z ozirom na tontino pri regulovanju moči urediti na šest načinov.
Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradci in (567—9)
glavni zastopnik za Kranjsko: ALFRED LEDENIK
v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Tinktura
za želodec.
(Tinctura Rhei Comp.)
Iekarja Piccolija v Ljubljani, narejena z večine iz samega pristnega kineškega revnja, je ukusno in izdatno zdravilo, katero ureja funkcije prebavnih organov. Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 steklenic. Jedna steklenica velja 10 kr. (712—58)

CHOCOLAT SUCHARD
NEUCHÂTEL (SUISE)
CACAO
LEICHTLÖSLICHER CACAO
FEINSTE QUALITÄT
MASSIGE PREISE
(465—23)

Dr. Rose životni balsam
je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešujoče in napenjanja odstranjujoče ter mlo raztopljajoče
domaće sredstvo. (131—36)
Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.
Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varovana varstvena znamka.
Zaloge skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogrske.
Tam se tudi dobi:
Praško universalno domaće mazilo
To sredstvo pospešuje prav izbornu, kakor svedoči mnoge skušnje, čišćenje, zrnjenje in lečenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.
V skatljicah po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več.
Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varstvena znamka.
Glavna zaloga
B. FRAGNER, Praga,
št. 203-204, Mala strana, lekarna „pri črnem orlu“.
Poštna razpošiljatev vsak dan.

Čitaj in čudi se!

Ker je velika tovarna za ure ustavila delo, katere jedini zastopnik sem jaz, se mi je naročilo, da naj vso zalogo finih

žepnih ur

za vsako ceno spečam in prodam in zatorej dobi vsak naročnik lepo, dobro idočo žepno uro v zlatoimitiranem okrovu za nečuvno ceno

2 gld. 80 kr.

in dobi poleg tega vsak naročnik, ki se sklicuje na ta list, še prekrasno, fino pozlačeno (937—2)

urno verižico

z zapornico zastonj. Ure pošlje po poštne povzetji

Dunajska komisij-ska zaloga ur

S. Blodek

Dunaj
H/3 Schreigasse 9 S.

NB. Neugajajoče se brez ugovaranja nazaj vzame.

Na prodaj
sta po nizki ceni dva lepa, plemenska, za vožnjo izvrstna, po pet let stara **vola** in tudi nov **voziček** (kales). Kdor želi kupiti kaj, oglasi naj se pri **I. Česniku** v Knežaku pri Št. Petru. (964)

Wegweiser
zur
Berechnung der Franco (Porto) Gebühren
für
Geld- und Frachtsendungen
nach allen Postorten von Oesterreich-Ungarn, mit Vorschriften über die Verpackung, den Verschluss, die Adressirung und die Frankirung dieser Sendungen mit einem Verzeichniss sämtlicher Postorte von Oesterreich-Ungarn nebst 4 Beilagen.
Nach ämtlichen Behelfen zusammengestellt von
Vinzenz Brodik (941—3)
k. k. Post- und Telegraf-Expeditör.
Cena 75 kr., s pošto 78 kr. — Dobiva se pri **J. GIONTINI-ju** trgovcu s knjigami in papirjem v Ljubljani.

Oljni ekstrakt za uho
od c. in kr. sekund. zdravnika dr. Šipeka. Ta ekstrakt priporočajo zaradi sigurnega uspeha že več let **autoritete**, ker odpravi vsako neprirojeno **gluhost**, uklanja takoj **slab posluh**, **ušesni tok** in vsako **ušesno bolezen**; dobiva se proti dopušiljavi gld. 170 v vsej Avstro-Ogrski frankovano po pošti iz lekarn: glavna zaloga v lekarni „pri sv. Duhu“ g. Ede pl. Tomaya, v lekarni g. Ant. Kögla in v mestni lekarni g. Mittlerja v Zagrebu; nadalje pri Zannetti-ju v Trstu, Jožefu Cristofolletti-ju v Gorici; Antonu Mizzano na Reki, — na Dunaji pri c. in kr. vojni poljski lekarni, na Štefanovem Trgu št. 8 in pri lekarju Twerdy-ju, Mariahilferstrasse 196. — Pristno blago se dobiva samo v steklenicah z utisnjenim napisom c. kr. sekund. zdravnik dr. Šipek na Dunaji. (962)

Zobozdravnik SCHWEIGER
stanuje (872—5)
„pri Maliču“, II. nadstropje, št. 25-26.
Ordinuje vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne.
Ob nedeljah in praznikih od 9.—1. ure popoldne.
Najnovejše in najboljše vrste umetnih zobovij in zob. — Najboljše in trpežne plombe v zlatu in platinu za sprednje zobe, posteklenjene plombe povsem in nerazločno take, kakor so zobje.
Za vsa dela in operacije se garantira.

C. in kr. intendancija 3. voja. K štev. 9569 z leta 1891.

Aviso.

Dne 15. novembra t. l. vršila se bode potem javne konkurencije pri c. in kr. državnem vojnem ministerstvu ponudbena obravnava o oddaji in zagotovitvi **oblačilnih in opravnih potrebin za c. in kr. vojsko.**

Gledé podrobnjših določil za to obravnavo ter gledé obćih oddajnih pogojev opozarja se na razglas, priobćen v „Slovenskega Naroda“ štev. 243 z dne 24. oktobra 1891.

V Gradci, dne 16. oktobra 1891.

Od c. in kr. intendancije 3. voja. (888—2)

Premirano istrsko vino.
Na prodaji imam več sto hektolitrov pristnega črnega in belega vina, kakor tudi izborne vrste **terana**, **refoška** in „**vin di rosa**“.
— Vse postavljeno na kolodvor v Vodnjan. —
Natančnejša pojasnila daje **Giovanni Manzin** posestnik vinogradov v Vodnjanu (Dignano) Istra. (948—2)

Najlepši in najcenejši otročji vozički

pri **Antonu Obrezi,**
tapecirarji (454-25)
v Ljubljani, Šelenburgove ulice, 4.
Novo, fino in močno blago.

Kočija

na pol pokrita, nova, elegantna in lahka, je na prodaji za 320 gld. pri **Josipu Paulin-u** v Ljubljani (mejnarodna potovalna pisarna). (968-1)

AGENTI

vsprejmo se takoj za nabiranje naročil na tovarniške izdelke, ki se mogó povsod prodajati. — Po nudi vsprejema **F. Hamáček**, Praga, 1050/IL. (6-62)

Koroški RIMSKI VRELEC.

Steklenice se polné naravnost z vreleca.

Najizbornejša slatina

izvrstno zdravilo, ako se uživa z mlekom ali sladkorjem, zlasti za kašljajoče otroke, — zdravišče za bolnike na želodec in mehurji trpeče, za kataralične in malokrvne ljudi.

Glavna zaloga v Ljubljani
pri **M. E. SUPAN-u**. (849-5)

V AMERIKO.

VOŽNJI LISTKI

(135-39) pri
nizozemsko-ameriški pa-
robrodni družbi.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7^a **DUNAJ.**

Prospekti in pojasnila točno in zastoj.

Najkrajše, najceneje in najhitreje potovanje.

VIZITNICE

priporoča

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani.

Veletrgovina z vinom v Pulji.

Podpisane prodaja iz svoje zaloge izvrstna črna istranska vina znamenitih kletarjev, zlasti vršerska, šmoljanska in sanvinčenska po južnih cenah in v vsaki meri, a ne izpod 56 litrov. Konkurencije se ni bati! Blagovljna naročila pošljejo naj se

(889-9)

Vekoslavu Dejaku
veletržcu z vinom v Pulji.

Kašlja ni več!

Staro in preizkušeno do-
mače zdravilo so
pristni

Oskar Tietze-jevi čebulni bonboni

ki prese-
netljivo hitro upliva
proti kašlju, hripavosti, zasli-
zenju i. t. d. Že izborna sestava mojih bonbonov je
porok za uspeh. Paziti je torej natančno na ime
Oskar Tietze in na „čebulno znamko“, ker
se prodajajo posnetki, ki so brez vrednosti ali celo
škodljivi. — V zveznjah a 20 in 40 kr.

Glavna zaloga: Lekar **F. Križan**, Kromeriz.
Zaloga pri vseh lekarnah in trgovcih s specerijskim
blagom. V Ljubljani pri: **U. pl. Trnkóczy-j**,
lekarju in **L. Grečel-nu**, lekarju. (918-4)

Podpisana si usojata naznaniti slavnemu občinstvu, da sta prevzela od
gospoda **Karola Czerny-ja** tukaj

ključavničarsko obrt in izdelavo tehtnic

ter se priporočata za blagovljna naročila in zagotavljata najboljšo in najcenejšo
izvršitev v to stroko spadajočih del.

Z velespoštovanjem

Fran in Melhior Bremc.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1891.

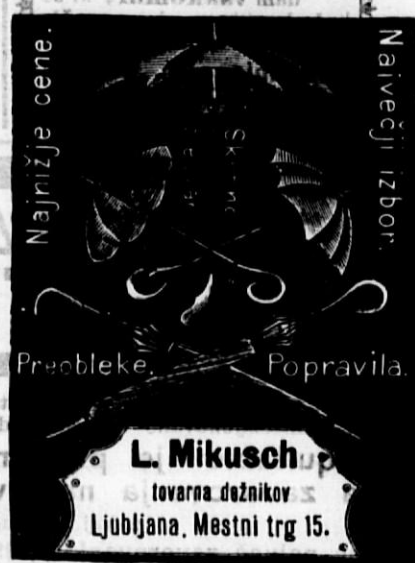
Naročila prosiva pošiljati neposredno na naju: Čevljarske ulice št. 3,
na dvorišču. (793-2)

Zanesljiv trgovski pomočnik

izurjen manufakturst, vesel prodajalec, več obeh deželnih
jezikov, vsprejme se takoj in se mu zagotavlja prav
dobra plača pri **Josipu Širci** v Zaleci, v Sa-
vinjski dolini. (958-2)

Naslovna knjiga

za
Kranjsko. (916-3)

(961)

Zahvala.

Prijetna dolžnost mi je zahvaliti se slavni banki
„Slaviji“, ki mi je po umršem mojem možu zavarovanem
pri njej še le od junija 1885 točno in brez vsakega
odbitka izplačala kapital 1000 gld.

Z vsem prepričanjem priporočam slavnemu občinstvu
vzajemno zavarovalno banko „Slavijo“ v Pragi.

V Ljubljani, dne 26. oktobra 1891.

Marija Ana Vasarhely.

Tomaž Chlan m. p.,
priča.

Josip Chmelar m. pr.,
priča.

Gostilnica „Pri Virantu“.

Sv. Jakoba trg.

Usojam se p. n. častitim stalnim gostom, prečastiti du-
hovščini in vsem častitim obiskovalcem z dežele uljudno na-
znaniti, da sem po svojem ranjtem očetu, gospodu **Antonu**
Miculinić-u, prevzela

gostilnico „Pri Virantu“

in da jo bodem vodila kakor do sedaj. — Skrbela bodem za
dobro pijačo in ukusna jedila, tudi so čedno oprav-
ljene cenene sobe za prenočevanje na razpolaganje.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

(914-2)

Helena Miculinić.

Razglas.

Dne 20. novembra 1891 vršila se bode pri c. kr. okraj-
nem sodišči v Mariboru l. D. b. druga izvršilna dražba

hiše št. 5 v Reitergasse v Mariboru

(Magdalensko predmestje) in se bode oddalo tudi pod cenjeno
vrednostjo. Hiša stoji nasproti veliki konjiški vojašnici in je vsled
tega pripravna za vsako obrt, zlasti za pekarijo ali za gostilno, ka-
tera obrta sta se ondu že zvrševala. V hiši je več stanovanj, peč-
nica, prostorna soba za krčmo in velika klet, v katero gre 30 star-
tinov v pilsodji. K temu posestvu spada tudi še druga zgradba, v
kateri je dvoje stanovanj, perilnica, drvarnica in svinjak, potem spada
k njej še zelinjak in krito kegljišče. Vse to je cenjeno na 19.129 gld.
Na hišo je uknjiženih m. d. hranilničnih posojil 8000 gld., katere
bi mogle ostati bržkone še nadalje.

Cenilni zapisnik in dražbene pogoje moči je upogledati pri
c. kr. okrajnem sodišči v Mariboru d. D. b. ali pri dr. Ju-
riju Waltner-ju, dvornem in sodnem odvetniku v Gradci, Go-
spodske ulice št. 1. (945-2)

ANDR. DRUŠKOVIČ

trgovec z železnino

Mestni trg 10 LJUBLJANA Mestni trg 10

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, ku-
hinjskega in vsakovrstnega polje-
delskega orodja, kovanje za okna
in vrata, cementa i. t. d.,

sploh vsega v to stroko spadajočega blaga.

Fine

(416-27)

vodne pile in žage

za kojih izbornost se jamči, po najnižji ceni.

! Novosti!
Klobuki za dame in dekleta

po pristni
Pariški in Dunajski modi.

Ernst Stöckl

✓ Ljubljani.

Konfekcijsko blago
za dame in dekleta.

Nove, elegantne mode.

Nizke cene.

(878-4)

Učeno

(969-1)

vsprejem takoj v prodajalnicu z mešanim blagom.
Fran Paulin v Šent Rupertu na Dolenjskem.

JANEZ OGRIS

puškar

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

izdeluje in prodaja vsakovrstne nove puške in revol-
verje ter vse lovske priprave, patrone ter drugo
streljivo po najnižjih cenah. — Puške so vse pres-
kušene na ces. kr. izkuševališči ter zaznamovane z
znamko tega zavoda. (175-69)

Za izbornost blaga jamči izdelovatelj. Stare puške
popravljajo se ceno. Ceniki pošiljajo se brezplačno.

Močno dekle za vsako delo

katero zna nekoliko kuhati ter čedno prati, likati in šivati,
priporoča (963)

pisarnica Flux (v trafiki) na Bregu št. 6.

Za bolne in zdrave

najboljše hranilno sredstvo, silno potrebno
za zdravje, priznано od zdravnikov kot „izvrstno“
in od mnogih bolnikov s priporočili najtopleje priporo-
čeno, je (826-4)

**Trnkóczy-jeva
hmeljna sladna kava**

z dobrim okusom in lepo dišavo.

Zavitke s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno pridejo
zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri Ubaldu pl. Trn-
kóczy-ju, lekarju v Ljubljani; na Dunaji imajo
zalogo lekarji: Viktor pl. Trnkóczy, V. okraj,
Hundsturmstrasse 113; dr. Oto pl. Trnkóczy,
III. okraj, Radetzkyplatz 17; Julij pl. Trnkóczy,
VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradci (Stajer-
sko): Vendelin pl. Trnkóczy, lekarj; nadalje v
vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd. itd.

Prekupci imajo obilen rabat.

Oddati je

dva transitna skladišča

v hiši št. 42 v Spodnji Šiški,

blizu državne železnice, jedno takoj, drugo 1. dne
januarja 1892. Več je izvedeti pri P. Lassnik-u
v Ljubljani. (970-1)

Nepremočne

vozne plahte

različne velikosti in kakovosti ima vedno v zalogi
in jih daje po ceni (860-6)

R. RANZINGER

speditör c. kr. priv. južne železnice, v Ljubljani,
na Dunajski cesti št. 15.

Ako imate

putiko, skrnino, slabe živce, nevr-
algijske, ischias, slabo cirkulacijo krvi,
nervozno-slab želodec, kongestije v
glavi, ako vas je zadel mrtuč, ako
nemate spanja, ako imate bolečine
v hrbtu, hrbtne sušice — zahte-
vajte ilustrovano brošuro o s čast-
nimi diplomami in z zlato svetinjo v
Koloni, Welsu, Stuttgartu odliko-
vano in v Avstro-Ogerski c. in kr. izključno priv.

galvan.-elektro-magnetično uplivajočo

frotirno pripravo.

Brošura razpravlja o uplivu, porabi in uspehih
te priprave. — Priprava velja 12 gl. — Ilustrovano
brošuro z natančnim popisom porabe pošilja se fran-
kovano in zastoj iz tovarne izumitelja. (790-7)

TH. BIERMANN, elektrotehnik,

DUNAJ, I., Schulerstrasse 18.

Št. 777.

Razglasilo.

(957)

**Živinski semnji v Kranji
so zopet dovoljeni**

vsled odloka c. kr. okrajnega glavarstva v Kranji z dne 1. novem-
bra t. l., št. 14.488.

Županstvo v Kranji

dne 4. novembra 1891.

Trboveljski premog

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljujem se svojim p. n. prejemnikom najljub-
nejše za doslej skazovano mi zaupanje in naznanjam, da
bodem i nadalje oddajal lep premog iz premogokopa v
Trbovljah.

Usojam se ob enem opozoriti p. n. prejemnike,
da prodajajo v novejšem času iz moje službe odpuščeni
blapci premog na moje ime. Iz mojih skladišč je
pa le tisti premog, kateri se vozi na vozovih,
zaznamovanih z mojo trdko, ki je označena
od zadaj z začetnimi črkami mojega imena
„L. St.“, mej katerimi sta dva požez polo-
žena kladva, ki sta tudi od spredaj na vozu.
Prevzemam tudi prevažanje celih vagonov premoga
od železnice v mesto in sicer po jako nizki ceni.

S spoštovanjem

Ludovik Strizel,

(955-1)

trgovec s premogom.

Trboveljski premog

M. Neumann

v Ljubljani, Blonove ulice

priporoča

za gospode:

Za gl. 24

za gl. 16

za gl. 25

Cheviot-obleko, dvovrstno, plavo in
črno, izborne kakovosti;

dobro vrhno suknjo v modernih barvah;

izboren menčikov, podšit s finim suknom
v vseh barvah, elegantno izdelan.

za dečke:

Za gl. 8 do 18

za gl. 10 do 18

obleke iz dobrega in finega
blaga;

zimski menčikov ali
paletot, jako trpežen in
gorek.

za otroke od 3 do 10 let:

Za gl. 4 do 13

za gl. 7 do 15

obleke, najnovejšega kroja
iz dobrega blaga;

zimski menčikov ali pa-
letot, dobro podšit.

Bogata zaloga salonskih oblek, hlač, suknj iz nevaljanega
sukna za gospode in dečke, potovalnih plaščev, kratkih s
kožuhevino podšitih suknj, kožuhovalin za mesto in poto-
vanje itd. itd. po najnižjih cenah.

Za dame:

Elegantni moderni dežni plašči in dežni paletoti iz solidnega blaga
najnovejših vzorčkov;

najnovejše ogrinjače (Cub) v ukusnih barvah;

moderne žakete in pol-paletote najnovejšega kroja;

moderne plašči, fino in ukusno izdelani;

jako elegantni zimski plašči, paletoti in okrogli ogrinjali, podšiti
s kožuhevino ali brez podšivov;

velika izbër krasnih plüch-pol-paletot in plaščev iz najboljšega
blaga, fino in ukusno. (859-5)

Za dekleta in otroke

velika izbër elegantnih in solidnih dežnih plaščev, žaketov in
zimskih plaščev po najnovejšem kroju.

Naročila po meri vsprejemajo se i za damno, kakor za moško
konfekcijsko blago, ter se izdelujejo na Dunaji po najnovelši modi.

M. Ranth (Viktor Ranth) Ljubljana Marijin trg 1.	<i>Oprema za krojače in čevljarje.</i> <i>Beloprteno blago in podvleka.</i> <i>Pozamentirsko in drobno blago.</i> <i>Bombaž in ovčja volna.</i> <i>Preja za vezenje, pletenje, šivanje in kavjičanje.</i> <i>Tkano in nogovičarsko blago.</i> <i>Predpasniki, živolki in rokavice.</i> <i>Trakovi, čipke in petljanja.</i> <i>Umeteljske cvetke in preproge.</i> <i>Umeteljske cvetke in njih deli.</i>	M. Ranth (Viktor Ranth) Ljubljana Marijin trg 1.
---	---	---

Novo racionalno zdravljenje.

Vsem bolnim na živcih
 se najtopleje priporoča 21. izdaja izšle brošure
Romana Weissmann-a
Ueber Nervenkrankheiten, Vorbeugung und Heilung.
 Dobiva se zastonj (332—15)
 v lekarni J. Svobode v Ljubljani.

Spričevala znanih zdravnikov.

Brez zdravil.

Neškodljivo.

Zobni zdravnik iz Berolina
 UNIV. MED.
DR. R. JACOBI
 Stari trg št. 4 **Ljubljana** I. nadstropje
 ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne;
 ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih
 od 9. do 10. ure dopoldne. (852—6)

M. NEUMANN
 prodaja po
 goldinarjev **12** goldinarjev
 moderne, 90 centimetrov dolge žakete za
 dame, iz črne adrije, z atlasovim podšivom
 in dobro podvlečene.

(952—2)

Založnik tovarne za platno.

Viljem Sattner
 v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 20 (757-17)
 priporoča za bodočo sezono po znanih **nizkih cenah** dobrosortovano zalogo
prtenega, modnega in manufakturnega blaga
 od priproste do najfinejše vrste. Lepe novosti **jesenskega in zimskega**
blaga za obleke, črne in v vseh drugih modnih barvah; posebnosti pristno
 angleškega in bruskega modnega blaga za oblačila za **gospode, ženske**
odeje, predlagači, navadni in salonski prostirači, preproge, an-
gora-kožice, tkani in natisnjeni perilni barhanti i. t. d. i. t. d.

Novosti kupujejo se vsak dan.
 Najnovejši modni časniki so na razpolaganje.
 Blago za obleko, dvojnato široko, meter po 50 kr. in več.

Plateno-damašna namizna oprava.

Platnени robci, šifoni in gradini.

Najceneje nakupovališče zimskih potrebščin.

J. B. BENEDIKT v Ljubljani, Stari trg.

Kape iz kožuhovine
 in Krimске kape
 za gospode, dame, deklice in dečke,
 od **65 kr.** do
 najfinejše vrste.

J. B. BENEDIKT v Ljubljani, Stari trg.

Volnčna odevala
 takozvana
fichu in écharps
 za dame in deklice
 v največji zalogi, v raznovrstnih
 barvah, od **75 kr.** začenši.

Zimske nogovice
 in obujki
rokovice
 pletene, tkane, z usnjem ali jagnje-
 tino podšite in priznane najboljše
 vrste.

Zaloga
orig. trikot-perila
 od prof. dr. Gust. Jägra.

Madalje:

Golenice, grejci za trip,
 trebuh in kolena, pod-
 rašniki, jopiči itd.

J. B. BENEDIKT v Ljubljani, Stari trg.

Tovarniška zaloga
kožuhovin
 in sicer:
mufov
boa in obšivov
 v različnih barvah, kožicah in
 suknih po
 senzacionalno nizkih cenah.

Najceneje nakupovališče zimskih potrebščin.